

BULETIN INFORMATIV

al Consiliului național de coordonare al programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei

Membrii CNC TB/SIDA s-au convocat în prima ședință de lucru în acest an

La 16 martie 2006, în sala de conferințe a Ministerului Sănătății și Protecției Sociale, a avut loc ședința Consiliului național de coordonare TB/SIDA (CNC), care a inclus la ordinea zilei chestiuni, ce țin de: prezentarea și aprobarea planurilor privind extinderea accesului universal la tratament, prevenire, îngrijire și suport în domeniul HIV/SIDA; implementarea curriculei „Deprinderi de viață” - actualități și soluții; progresul implementării campaniei „Atenție la detalii. Stilat, modern și protejat”; prezentarea activităților grupurilor tehnice de lucru ale Consiliului național de coordonare TB/SIDA pentru anul 2006 etc.

Mai multe detalii despre ședința Consiliului național de coordonare citiți în paginile 8-11 ale Buletinului Informativ

UN NOU PROGRAM DE CONTROL ȘI PROFILAXIE A TUBERCULOZEI

La 27 ianuarie 2006, în „Monitorul Oficial” al Republicii Moldova a fost publicată Hotărârea Guvernului nr. 1409 din 30 decembrie 2005 „Cu privire la aprobarea Programului național de control și profilaxie a tuberculozei pentru anii 2006-2010”.

Noul Program a fost elaborat în baza analizei situației epidemice existente, a realizării Programului național de control al tuberculozei pentru anii 2001-2005, precum și a recomandărilor donatorilor și experților organizațiilor internaționale specializate în domeniu.

La elaborarea Programului și-a adus contribuția echipa națională de experți, creată de Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, cu participarea reprezentanților ministerelor și organizațiilor neguvernamentale interesate din Republica Moldova.

Programul național de control și profilaxie a tuberculozei pentru anii 2006-2010 conține 12 strategii, ce prevăd activități concrete pentru stabilizarea situației epidemice a tuberculozei în țară pe parcursul următorilor cinci ani, cu ameliorarea sănătății populației potrivit Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei etc.

Elaborarea Programului a fost susținută tehnic și financiar de Programul TB/SIDA, finanțat de către Fondul Global de combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei, Banca Mondială în Republica Moldova și Fundația „Caritas Luxembourg”.

STOCUL DE MEDICAMENTE ANTIRETROVIRALE A FOST COMPLETAT

Pe 3 ianuarie 2006, în Republica Moldova a fost adus un lot de medicamente antiretrovirale pentru continuarea tratamentului persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA.

Medicamentele au fost procurate din grantul IDA (Banca Mondială) și au fost livrate conform planului de lucru privind asigurarea neîntreruptă a pacienților, care au inițiat cursul antiretroviral, și în corespundere cu necesitățile Dispensarului Dermatovenerologic Republican, unde, de regulă, persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA le este administrat tratamentul.

„La etapa actuală nici un pacient aflat în terapia antiretrovirală nu a întrerupt tratamentul, iar lotul de medicamente recepționat va asigura necesitățile tuturor persoanelor care sunt actualmente în această terapie, precum și a celor care vor fi gata s-o accepte pe parcursul anului 2006”,- a informat Ludmila Cazacu, medic șef-adjunct al Dispensarului.

Tratamentul antiretroviral în Republica Moldova este gratuit grație granturilor Băncii Mondiale și Fondului Global de combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei, care oferă suport considerabil în implementarea și realizarea Programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală.

ȘEDINȚĂ CONSULTATIVĂ PRIVIND DEFINITIVAREA PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU EXTINDEREA ACCESULUI UNIVERSAL LA TRATAMENT, PREVENIRE, ÎNGRIJIRE ȘI SUPORT ÎN DOMENIUL HIV/SIDA

Consultanții naționali și reprezentanții grupurilor tehnice de lucru, ce activează în cadrul Consiliului național de coordonare (CNC) TB/SIDA s-au întrunit pe 20-21 ianuarie curent la Vadul lui Vodă într-o ședință consultativă privind extinderea accesului universal la prevenirea, tratamentul, îngrijirea și suportul în domeniul HIV/SIDA.

Ședința a fost organizată de secretariatul CNC cu suportul UNAIDS Moldova, care în baza angajamentelor Summitului Mondial (septembrie 2005) a inițiat un proces național pentru identificarea obstacolelor și oportunităților existente în realizarea obiectivelor de acces universal pentru toți cei care au nevoie de el până în 2010, implicit pentru realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, ce prevede stoparea răspândirii infecției HIV/SIDA și începerea procesului de reducere a epidemiei către anul 2015.

Inițiativa națională de extindere a accesului universal la prevenirea și tratamentul HIV/SIDA ține de angajamentul Guvernului Republicii Moldova față de „Declarația de Angajament”, semnată la sesiunea specială a ONU în problemele HIV/SIDA în 2001. Inițiativa presupune planificarea activităților pentru următorii cinci ani, în conformitate cu stipulările Programului național de control și profilaxie a HIV/SIDA/ITS și a Programului național de control și profilaxie a tuberculozei pentru 2006-2010, în acest scop fiind elaborate proiectele planurilor de activitate pentru această perioadă.

Consultațiile naționale privind extinderea accesului universal se desfășoară în toate cele 191 de state, care au semnat Declarația de Angajament UNGASS, scopul acestor consultații fiind consolidarea consensului în vederea extinderii naționale a accesului universal la prevenirea, tratamentul, îngrijirea și suportul în domeniul HIV/SIDA. Planificarea națională pe marginea inițiativei de acces universal se face în baza unor formate speciale, ce oferă posibilitatea de a afla care este situația în domeniul HIV/SIDA la moment, ce obstacole critice se întâlnesc la nivel de fiecare țară separat și la nivel global, ce rezultate sunt așteptate și ce strategii eficiente urmează a fi elaborate în viitorul apropiat.

În cadrul ședinței consultative, experții moldoveni au lucrat la pregătirea proiectului de plan național, ce urmează a fi examinat și aprobat în cadrul ședinței Consiliului național de coordonare către mijlocul lunii martie 2006.

Următoarea etapă a procesului consultativ prevede expedierea rapoartelor naționale consultanților regionali și subregionali, care vor face o analiză a obstacolelor comune și vor formula recomandări pentru depășirea acestora. Rapoartele regionale vor fi compilate ulterior într-un ghid global, ce va fi prezentat în cadrul sesiunii speciale a Adunării Generale ONU pe HIV/SIDA, planificată pentru 31 mai-2 iunie 2006 la New York, SUA.

SOCIETATEA CIVILĂ S-A PRONUNȚAT PE MARGINEA PROIECTULUI DE LEGE AL REPUBLICII MOLDOVA CU PRIVIRE LA PROFILAXIA INFECȚIEI HIV/SIDA

Până la 12 ianuarie 2006, ONG-urile active din domeniul HIV/SIDA/ITS, tuberculozei și narcomaniei au avut posibilitatea să se expună vizavi de Proiectul de Lege cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA, elaborat încă în vara anului trecut de un grup de experți din cadrul Ministerului Sănătății și Protecției Sociale, Ministerului Justiției, UNAIDS, Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă, Centrului SIDA și Universității de Stat din Moldova. Decizia respectivă a fost luată în cadrul Atelierului nr.2 de Monitorizare a Rezoluției Forumului I Național al ONG-urilor din Republica Moldova ce activează în domeniul HIV/SIDA și tuberculozei, care și-a propus să implice reprezentanții societății civile în procesul de elaborare a actelor normative din domeniu.

Potrivit dlui Ștefan Gheorghiu, directorul Centrului SIDA, actualul Proiect de Lege a fost conceput și elaborat din necesitatea ajustării cadrului legislativ și juridic al țării privind infecția HIV/SIDA la cerințele normativelor și recomandărilor internaționale (Rezoluția Uniunii Interparlamentare de la Windhoek și a celei de la Manila, conceptul legii-model al CSI), precum și din considerentul că vechiul cadru legal nu mai este un instrument eficient în realizarea activităților de prevenire a infecției HIV/SIDA.

Din momentul adoptării de către Parlamentul Republicii Moldova a Legii „Cu privire la profilaxia maladiei SIDA” au trecut mai bine de 12 ani (25 mai 1993), timp în care în republică au survenit nume-

roase schimbări în tendințele epidemice ale infecției HIV/SIDA. Infecția HIV/SIDA a devenit o problemă prioritară de sănătate publică. Procesul epidemic al infecției a cuprins toate teritoriile administrative, răspândindu-se, atât în grupul cu risc sporit de infectare, cât și în populația generală. Realitatea ultimilor ani ne demonstrează că există deja și o creștere a proporției persoanelor infectate pe cale heterosexuale, a crescut numărul femeilor infectate cu HIV, inclusiv al femeilor gravide HIV pozitive și al copiilor infectați cu HIV, născuți de mame seropozitive. În același timp, a sporit potențialul în efectuarea activităților de prevenire a infecției, s-a lărgit accesul populației la consiliere și testare. Persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA beneficiază de tratament antiretroviral specific și tratament al maladiilor oportuniste gratuit. S-a acumulat experiență națională și internațională în profilaxia infecției, elaborarea, adoptarea și aplicarea actelor legislative. În plus, Legea care încă este în vigoare conține unele elemente ce lezează anumite drepturi fundamentale ale omului.

Noul Proiect de Lege vine să extindă sfera de aplicare a legii în realizarea Obiectivului 6 de Dezvoltare a Mileniului (Combaterea HIV/SIDA, tuberculozei și malariei), perfecționarea cadrului legislativ și normativ, ce reglementează relațiile dintre toți participanții implicați în dezvoltarea sistemului de sănătate, definind drepturile și obligațiile acestora (SCERS) ș.a.

Proiectul Legii conține 9 capitole structurate în 37 de articole, ce se referă la: cadrul măsurilor de profilaxie, activitățile de prevenție în cadrul grupurilor vulnerabile, consilierea și testarea benevolă, asistența și tratamentul, interzicerea discriminării, asistența juridică și responsabilitatea persoanelor cu statut HIV pozitiv, prevenirea infectării nozocomiale cu virusul HIV etc.

Prima discuție publică a sus-numitului Proiect de Lege a avut loc la 28 decembrie 2005 în cadrul Atelierului nr.2 de Monitorizare a Rezoluției Forumului I Național al ONG-urilor din Republica Moldova ce activează în domeniul HIV/SIDA și tuberculozei.

Atelierul a fost organizat de către Centrul de Resurse „Tineri și Liberi” și Rețeaua SIDA, cu susținerea Ministerului Sănătății și Protecției Sociale și suportul financiar al UNAIDS Moldova, Consiliului de Participare SCERS și secției DFID a Ambasadei Britanice la Chișinău.

La Atelier au participat reprezentanți ai Comisiei Parlamentare, Ministerului Sănătății și Protecției Sociale, Centrului SIDA, organizațiilor neguvernamentale, organizațiilor internaționale și finanțatoare, în total - 56 de persoane.

LA MOSCOVA A AVUT LOC O REUNIUNE A REPREZENTANȚILOR CSI PRIVIND EXTINDEREA ACCESULUI UNIVERSAL

În perioada 1-2 martie 2006, la Moscova, a avut loc o reuniune a reprezentanților Comunității Statelor Independente (CSI) privind asigurarea accesului universal la profilaxia, tratamentul, îngrijirea și suportul în domeniul HIV/SIDA.

Scopul reuniunii a fost de a evidenția principalele succese, dificultăți și metode de depășire a acestora, identificate în baza rezultatelor ședințelor consultative naționale și de a elabora noi recomandări cu referință la realizarea extinderii accesului universal în combaterea epidemiei HIV/SIDA.

Participanții la reuniune au prezentat o analiză a situației existente în fiecare țară, fiind antrenați în discuții cu privire la: 1.) durabilitatea și stabilitatea finanțării pentru susținerea măsurilor de combatere a infecției HIV; 2.) resursele umane și factorii, care împiedică dezvoltarea serviciilor medicale și sociale; 3.) accesul la medicamentele și mijloacele de diagnosticare; 4.) drepturile omului și accesul la profilaxia, tratamentul, îngrijirea și susținerea în domeniul HIV/SIDA.

În finalul reuniunii participanții au aprobat o rezoluție în susținerea și continuarea Programelor Naționale, ce includ activități în domeniul HIV/SIDA, textul final al acesteia urmând a fi prezentat tuturor donatorilor și participanților la întrunirea țărilor din “Grupul celor 8” (G8) din iulie 2006.

Evenimentul a fost organizat de UNAIDS și Ministerul Ocrotirii Sănătății și Dezvoltării Sociale din Federația Rusă.

La reuniunea de la Moscova au participat delegații din Ucraina, Belarus, Kazahstan, Armenia, Tadjikistan, Kirghizstan, Azerbaidjan, Uzbekistan, Federația Rusă, Moldova.

Delegația Republicii Moldova a fost prezentată de: Oleg Barbă (Consiliul național de coordonare TB/SIDA), Ștefan Gheorghiu (CNȘPMP, Centrul SIDA), Viorel Calistru (Dispensarul Dermatovenereologic Republican) și Igor Chilicevski (ONG „Credința”).

REPUBLICA MOLDOVA A PARTICIPAT LA FORUMUL SOCIETĂȚII CIVILE

Forumul a fost organizat de Comisia Europeană și a fost consacrat integral problemelor ce țin de încălcarea drepturilor omului și infecția HIV în Europa.

Forumul din acest an s-a impus prin participarea reprezentanților diferitor structuri juridice, fapt ce a permis să fie atrasă o mai mare atenție frecvenței și severității încălcărilor drepturilor omului, în special, a persoanelor infectate sau afectate de HIV/SIDA din majoritatea țărilor europene.

În urma evenimentului din ianuarie 2006, a fost realizat un raport al Forumului Societății Civile, ce a fost adresat structurilor decizionale competente ale Comisiei Europene.

În scopul identificării celor mai răspândite forme de încălcare a drepturilor omului, legate de infecția HIV, organizatorii au elaborat un chestionar special, ce a fost trimis uniunilor de ONG-uri care activează în domeniul HIV/SIDA în diferite țări din Europa.

Chestionarul este doar un instrument din multitudinea de metode folosite pentru identificarea și evaluarea generală a problemei, precum și pregătirea unei strategii de abordare a acesteia.

Pentru a se pronunța pe marginea chestionarului respectiv, Fundația Soros-Moldova, facilitatorul ONG-urilor care activează în domeniul "Reducerea riscurilor și profilaxia infecției HIV/SIDA în Moldova", a adunat într-o reuniune reprezentanți ai organizațiilor active în domeniul HIV/SIDA, inclusiv reprezentanți ai ONG-urilor ce includ persoane seropozitive.

Chestionarul a cuprins 9 domenii tematice: prevenirea / consilierea și testarea / viața cu HIV / femeile / bărbații care întrețin relații cu alți bărbați / migrații / deținuții penitenciarelor / lucrătorii sexului comercial / utilizatorii de droguri – și infecția HIV. În baza unui barem standard de evaluare a răspunsurilor, reprezentanții societății civile și ai structurilor guvernamentale au determinat gradul de severitate și frecvența încălcărilor în domeniul HIV/SIDA în Moldova. În cadrul comentariilor aferente chestionarului au fost făcute, de asemenea, referiri la actele normative în vigoare.

Potrivit organizatorilor Forumului, chestionarele date vor servi ca material documentar pentru realizarea unui studiu al celor mai uzuale, frecvente și tipice cazuri de încălcare a drepturilor omului în cazul infecției HIV/SIDA în Europa.

Forumul Societății Civile este format din circa 30 de organizații din întreaga Europă și reprezintă un organ consultativ pentru Comitetul de analiză pe HIV/SIDA a Comisiei Europene (European Think Tank on HIV/AIDS).

I Forum Internațional al Societății Civile a fost convocat în septembrie 2005 de către Comisia Europeană pentru Sănătate și Consiliul General pentru protecția consumatorului cu suportul organizației „Acțiunea SIDA în Europa” (AIDS Action Europe) și grupului pentru tratamentul SIDA în Europa (European AIDS Treatment Group).

La lucrările I Forum al Societății Civile, participanții au examinat proiectul planului de activități pentru anii 2006-2009, propus de Co-

misia Europeană pentru combaterea HIV/SIDA în Europa.

Cel de-al II Forum al Societății Civile a avut loc în februarie 2006 la Brussels (Belgia) și s-a axat pe identificarea celor mai grave încălcări ale dreptului omului (și severitatea acestora) în relație cu infecția HIV în Europa.

Solicitat să se expună pe marginea evenimentului respectiv, Vitalie Slobozian, coordonatorul Programului de reducere a noxelor de la Fundația Soros-Moldova, a relatat că pentru identificarea și evaluarea încălcărilor drepturilor omului în HIV/SIDA, organizațiile participante la forum au fost rugate să completeze câte un chestionar. Din partea Republicii Moldova chestionarul a fost completat de reprezentanții mai multor organizații neguvernamentale active în domeniul HIV/SIDA și reprezentanți ai sectorului de stat, care, pe data de

11 ianuarie 2006, s-au adunat la sediul Fundației Soros-Moldova într-o ședință specială.

Chestionarele au fost colectate și analizate de către organizatorii forumului. Astfel, conform rezultatelor evidențiate, Republica Moldova se află printre țările cu un grad mediu de încălcări ale drepturilor omului privind infecția HIV, acestea fiind relateate, în special, de către reprezentanții persoanelor cu HIV/SIDA, comunității persoanelor gay, bisexualilor și transsexualilor, lucrătorilor sexului comercial.

Este de menționat că cele mai multe exemple de încălcări continuă să existe la nivel de discuții și nu cazuri oficial înregistrate. Comparativ cu alte țări, în Republica Moldova este limitat accesul la tratamentul de substituție pentru utilizatorii de droguri, societatea are o atitudine mai puțin tolerantă față de persoanele seropozitive. De asemenea, în Moldova nu există o organizație, care s-ar ocupa, în special, de drepturile persoanelor infectate sau afectate de HIV/SIDA. Cu toate acestea putem enumera 3 organizații (Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului din Moldova, Societatea Internațională pentru Drepturile Omului, Centrul pentru Drepturile Omului), care recepționează și examinează tot felul de petiții/plângeri din partea cetățenilor Republicii Moldova, inclusiv din partea persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA,- a mai adăugat V. Slobozian.

În scopul fortificării securității personale și protecției drepturilor omului în Uniunea Europeană și țările din vecinătate*, Forumul Societății Civile din acest an a propus crearea unui grup de lucru pentru drepturile omului și HIV/SIDA. Recomandările Forumului au fost prezentate în cadrul ședinței Comitetului de analiză pe HIV/SIDA al Comisiei Europene (1-2 februarie curent).

Următorul Forum al Societății Civile este preconizat pentru octombrie-noiembrie 2006.

În perioada 31 ianuarie – 1 februarie 2006, la Brussels (Belgia) a avut loc al II Forum Internațional al Societății Civile. Forumul Societății Civile a fost constituit de către Comisia Europeană cu scopul de a facilita participarea organizațiilor neguvernamentale, inclusiv persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA, la elaborarea și implementarea politicilor în domeniul HIV/SIDA.

* Țările din vecinătate sunt considerate: Federația Rusă, Algeria, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Egipt, Georgia, Israel, Iordan, Liban, Libia, Moldova, Maroc, Palestina, Siria, Tunisia și Ucraina.

ȘEDINȚĂ CONSULTATIVĂ REGIONALĂ LA CHIȘINĂU

Ședința a fost organizată de Asociația organizațiilor ce reprezintă persoanele seropozitive din regiunea Europei de Est și Asia Centrală, cu susținerea Rețelei ucrainene a persoanelor infectate cu HIV și a Secretariatului UNAIDS (Geneva).

În deschiderea ședinței, dl Oleg Barbă, secretarul Consiliului național de coordonare TB/SIDA (Moldova) a salutată participanții, relevând că evenimentul în cauză reprezintă o oportunitate de a face un schimb util de informații și experiență pozitivă, care poate fi împărtășită colegilor din regiune, pentru a găsi noi soluții în combaterea HIV/SIDA.

Pornind de la ideea "tripartită" de combatere a epidemiei HIV/SIDA

(un singur mecanism național de coordonare, un singur program național în domeniul HIV/SIDA și un singur sistem de monitorizare și evaluare), organizatorii și-au propus ca prin intermediul ședinței regionale, reprezentanții grupurilor vulnerabile, inclusiv persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA, să fie implicate mai activ în elaborarea, coordonarea și realizarea "celor trei principii fundamentale".

Participanții au prezentat experiența țării proprii, identificând problemele comune și practicile bune, care pot fi preluate și promovate la nivel de comunitate și fiecare țară în parte. Materialele pregătite în cadrul ședinței au fost compilate într-un ghid de recomandări practice, care a fost distribuit participanților pentru a se călăuzi în activitatea lor de mai departe.

De menționat că ședința consultativă din 6-8 februarie curent a întrunit circa 30 de activiști, reprezentanți ai grupurilor vulnerabile și persoane seropozitive din 14 țări din regiunea Europei de Est și Asia Centrală.

În perioada 6-8 februarie curent, la Chișinău, s-a desfășurat ședința consultativă regională "Rolul persoanelor care trăiesc cu HIV și a altor grupuri vulnerabile în realizarea principiului tripartit de acțiune în domeniul HIV/SIDA la nivel național în regiunea Europei de Est și Asia Centrală".

Roman GAILEVICH
consultant regional la Secretariatul ONU pe problemele HIV/SIDA, Geneva

După câteva zile de activitate intensă, consider că scopul reuniunii noastre a fost atins. Reprezentanții comunităților prezente au înțeles cum pot să folosească cele trei elemente-cheie pentru ca beneficiul persoanelor seropozitive și a celor din grupurile vulnerabile să fie maximal (îmbunătățirea accesului la profilaxia HIV/SIDA, acceptarea tratamentului antiretroviral etc.).

Faptul că acest eveniment a fost organizat la Chișinău nu este întâmplător. Republica Moldova are o imagine pozitivă în edificarea "principiului tripartit". De regulă, întâlnim situația, când într-o țară există un element sau două din acestea. Un exemplu bun este și Ucraina, care poate fi adusă drept model la nivel global.

Natalia Leonciuk,
director executiv al secretariatului Asociației organizațiilor ce reprezintă persoanele seropozitive din regiunea Europei de Est și Asia Centrală

Am ținut mult ca la acest eveniment să participe atât reprezentanții societății civile, cât și cei ai structurilor de stat, în special, reprezentanții Consiliilor naționale de coordonare, așa cum problemele legate de HIV/SIDA nu pot fi abordate fără o colaborare reciprocă.

Am muncit mult și, în concluzie, cred că am reușit să ne cunoaștem mai bine posibilitățile și necesitățile pentru a avea o activitate eficientă. Personal am aflat despre mai multe practici bune în domeniu (Moldova, Letonia, Armenia, Azerbaidjan), care pot fi împărtășite anume prin astfel de întruniri regionale.

.....

Nadejda Fedoseeva, președintele Rețelei naționale de reducere a noxelor și directorul Forumului național al organizațiilor care activează în domeniul HIV/SIDA, Rusia

Fiind prezentă la această întrunire, am observat că în majoritatea țărilor se fac eforturi pentru a activa după principiul „tripartit”, lucru, care, deocamdată, cu greu ar fi posibil de realizat în Rusia. Chiar dacă avem un Comitet național de coordonare creat de Fondul Global, funcționalitatea lui e mai mult teoretică pentru că nimeni nu cunoaște cine a propus candidaturile pentru acest comitet și care ar fi activitatea lui de facto.

Cât privește Moldova – cunosc despre mai multe inițiative bune, în special, în domeniul reducerii noxelor. Spre exemplu, acum doi ani ne-a fost prezentată experiența ce ține de reducerea noxelor în penitenciare. Este surprinzător că această inițiativă a venit din partea serviciului medical al Departamentului Instituției Penitenciare, ceea ce nouă deocamdată nu ne reușește. Chiar dacă există o colaborare între managerii proiectelor de reducere a noxelor și Direcția serviciilor federale de executare a pedepsei, chiar dacă au fost timpuri când strategia de reducere a noxelor era gata să fie implementată în practică, au fost destui oponenți, care au împiedicat acest lucru.

Discutând cu alți colegi, suntem de-acord că Moldova a făcut un pas înainte printre țările CSI. Rusia rămâne mult în urma Ucrainei, Moldovei, Kazahstanului în combaterea HIV/SIDA.

ÎN REPUBLICA MOLDOVA A FOST CONSTITUITĂ UNIUNEA ORGANIZAȚIILOR ACTIVE ÎN DOMENIUL REDUCERII NOXELOR

14 organizații neguvernamentale, ce implementează strategii de reducere a noxelor în rândul grupurilor vulnerabile (utilizatori de droguri injectabile, lucrătorii sexului comercial, minoritățile sexuale, șoferi de cursă lungă) au constituit Uniunea organizațiilor active în domeniul reducerii noxelor (UORN).

Ideea creării Uniunii a apărut în decembrie 2004, când, la inițiativa mai multor organizații ce implementează activități de reducere a noxelor, a fost lansat proiectul "Reducerea noxelor – o modalitate de colaborare eficientă întru prevenirea HIV/SIDA", realizat de către ONG "Tinerii pentru dreptul la viață", Bălți.

Ala Iațco, managerul proiectului și vicepreședintele organizației, a opinat că proiectul dat și-a propus să contribuie la creșterea profesionalismului personalului, crearea condițiilor favorabile pentru realizarea schimbului de experiență și promovarea practicilor de succes în domeniul implementării strategiilor de reducere a noxelor în mediul grupurilor vulnerabile. Pe parcursul implementării proiectului (anul 2005), aceste necesități au fost confirmate și accentuate, pentru eficientizarea activității organizațiilor în domeniul reducerii noxelor propunându-se elaborarea Regulamentului de conlucrare al UORN și a Protocolului de colaborare, care ar stipula scopurile, obiectivele, drepturile și responsabilitățile organizațiilor ce fac parte din această Uniune.

Prezentarea documentelor respective a avut loc în cadrul ședinței UORN din 26 ianuarie curent, pe parcursul următoarelor două săptămâni organizațiile susținătoare, membre ale Uniunii, fiind chemate să se pronunțe pe marginea prevederilor stipulate. Aprobarea Regulamentului UORN și semnarea Protocolului de colaborare de către președinții ONG-urilor interesate înseamnă conferirea Uniunii nou create a statutului oficial și recunoașterea acesteia de către celelalte Rețele, Alianțe de ONG-uri ce activează în prezent în Moldova.

Potrivit Regulamentului de organizare și funcționare al UORN, Uniunea reprezintă o structură autonomă, specializată în domeniul reducerii noxelor, care este membră a Rețelei organizațiilor ce activează în domeniul HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și narcomaniei (Rețeaua SIDA).

De menționat că în cadrul ședinței din 26 ianuarie 2006 a fost prezentat, de asemenea, planul de activități al UORN pentru anul 2006 și a fost lansat buletinul informativ "Proiectul tău", ediție trimestrială a organizațiilor active în domeniul reducerii noxelor din Republica Moldova.

DROGUL UCIDE: ACTIVITĂȚI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CONSUMULUI DE DROGURI ÎN ȘCOLILE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Centrul de Resurse „Tineri și Liberi” din Republica Moldova și Asociația Națională pentru o Societate fără Droguri (RNS) din Suedia, în parteneriat cu Direcția Generală Știință, Tineret și Sport a Consiliului municipiului Chișinău și cu susținerea Agenției Suedeze pentru Dezvoltare Internațională (Asdi) au organizat la 4 februarie curent un atelier de lucru cu participarea reprezentanților ONG-urilor din Rețeaua SIDA, cadrelor didactice și reprezentanților Consiliilor locale ale copiilor și tinerilor din municipiul Chișinău, Bălți, Soroca, Tiraspol, Drochia, Tighina etc.

În cadrul atelierului, participanții au fost familiarizați cu activitățile proiectului „ONG-urile din Moldova: împreună pentru prevenirea consumului de droguri” (relatări – Centrul „ATIS” din Bălți, ONG „Viață Nouă”, Centrul SIDA, ONG „Rețeaua de comunicare în domeniul sănătății”), precum și cu unele practici de profilaxie antidrog, promovate de colegii din Belarus și Rusia.

Momentul culminant al zilei de 4 februarie l-a constituit vernisarea expoziției fotografice „Drogul ucide”, autorul căreia este jurnalistul și fotograful suedez Maria Soderberg. Fiind prezentă la ceremonia de inaugurare, autoarea a opinat că expoziția și setul de carte (materiale informaționale ce relevă impactul negativ al drogurilor pentru sănătate) sunt o donație pentru tinerii moldoveni, care trebuie să învețe să spună „NU – drogului” pentru totdeauna.

Expoziția „Drogul ucide” a fost vernisată prima dată în 1998 la Sankt-Petersburg în memoria unei adolescente de 16 ani pe nume Lulia Murtazina, care a murit din cauza supradozei de heroină, și a prietenilor ei, care au avut aceeași soartă.

Organizată cu scopul de a sensibiliza semenii adolescenților decedați, camarazii de suferință și cei care pot cădea zilnic pradă substanțelor narcotice, expoziția a fost „circulată” prin 800 de școli, cluburi pentru copii și tineri, biblioteci din Sankt-Petersburg și din alte orașe ale Rusiei.

Expoziția din Chișinău este o copie a celei din Sankt-Petersburg, fiind completată cu noi lucrări ale autoarei realizate în perioada 1997–2005. Referindu-se la potențialul profilactic al expoziției fotografice în lucrul cu diferite grupuri sociale, Tatiana Murtazina, pedagog, membru al consiliului coordonator regional al ONG-ului „Mamele împotriva drogurilor” din Sankt-Petersburg, mama luliei, a subliniat că „ține de datoria fiecărui participant al atelierului ca expoziția cu motto-ul „Drogul ucide” să vorbească, să pună întrebări, să provoace discuții, să îndemne la meditație, să formeze convingeri”.

Antonița Fonari, director executiv al Centrului de Resurse „Tineri și Liberi” a menționat că pentru sine și colegii săi, care și-au început activitatea în ONG-ul „Tinerii pentru dreptul la viață” este o obligație de a-și aduce voluntar aportul la lansarea expoziției în Moldova. „Este omagiul nostru adus colegilor decedați prematur din cauza consumului de droguri, în special, lui Pavel Sibgatulin, colegul și

Foto: în centru – Maria Soderberg, fotograf suedez (autorul expoziției)

prietenul nostru care și-a dedicat ultimii cinci ani de viață activităților de prevenire a consumului de droguri în instituțiile de învățământ din întreaga țară și care a murit din cauza drogurilor și a infecției SIDA, trecând puțin de 20 de ani.

Această expoziție este foarte dură și tristă: viața și moartea unor tineri în ramele a două-trei fotografii... Ne dorim din tot sufletul ca activitățile lansate de noi și colegii din Suedia să protejeze adolescenții și tinerii din Republica Moldova de deciziile nechibzuite”, a concluzionat Antonia Fonari.

Drept răspuns la cele menționate, Valentina Cujbă, director adjunct al Direcției Generale Educație, Știință, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău a relatat că începând cu 6 februarie 2006, instituțiile de învățământ din ciclul gimnazial, liceal, tehnic de specialitate, colegii etc. vor avea ocazia să viziteze expoziția respectivă la Centrul tinerilor naturaliști (bd Traian 3, sectorul Botanica). Pentru un acces mai bun al tinerilor/adolescenților este prevăzută posibilitatea re-plasării expoziției în alte localuri ale municipiului. Vizitatorii vor fi ghidați prin galeria documentară de un grup de voluntari (reprezentanți ai Centrului de Resurse „Tineri și Liberi”, Asociației „Tinerii pentru dreptul la viață”, Consiliilor locale ale copiilor și tinerilor), care vor oferi informații detaliate despre crearea expoziției, istoria personajelor din fotografie, soarta cărora nu trebuie să fie repetată.

Expoziția fotografică „Drogul ucide” este deschisă publicului din capitală până la sfârșitul lunii martie curent, după care, la solicitarea instituțiilor interesate de a o găzdui, va face „caravana” prin republică.

De menționat că la festivitățile de lansare a activităților de prevenire și combatere a consumului de droguri în școli (4 februarie 2006) au mai participat: Urban Ahlin, Președintele Comitetului Afacerilor Externe al Parlamentului din Suedia; Oleg Țulea, deputat al Republicii Moldova, membru al Comisiei parlamentare pentru drepturile omului; Fiodor Negru, viceprimar al municipiului Chișinău; Alexandru Roman, director general al Direcției Generale Educație, Știință, Tineret și Sport a Consiliului municipal Chișinău, Marina Ceder, coordonator la Asociația Națională pentru o Societate fără Droguri (RNS), Suedia; Nadejda Avseevici, președintele organizației „Kalegium”, Belarus ș.a.

Foto: Antonia Fonari (Moldova) și Urban Ahlin (Suedia)

ÎNFRUNTÂND PROVOCAREA

Între 15-17 mai 2006, la Moscova, va avea loc I Conferința Internațională pe problemele HIV/SIDA pentru țările din Europa de Est și Asia Centrală.

Conferința este prima reuniune care va întruni la un asemenea nivel reprezentanții celor mai diferite organizații guvernamentale, lideri politici, cercetători științifici, persoane infectate cu HIV, societatea civilă, parteneri și donatori, eforturile cărora sunt îndreptate spre combaterea epidemiei HIV/SIDA în regiune.

Acceptând devisa „Înfruntând provocarea”, cei peste 1500 participanți așteptați la lucrările conferinței, își vor exprima adeziunea de a răspunde cu tenacitate și profesionalism tuturor provocărilor epidemiei HIV/SIDA, care amenință omenirea.

ESTE TIMPUL SA ACȚIONĂM!

Ideea organizării Conferinței din acest an a fost lansată la Bangkok, Thailanda (2004) în cadrul Conferinței Internaționale pentru problemele HIV/SIDA, eveniment ce se desfășoară la fiecare doi ani în Europa, America de Nord și de Sud, Africa și Asia.

Scopul Conferinței de la Moscova e de a reuni toate practicile pozitive înregistrate până acum în lume și de a concentra atenția asupra dezvoltării unei noi strategii de combatere HIV/SIDA.

Conferința pentru problemele HIV/SIDA pentru țările din Europa de Est și Asia Centrală servește drept bază pentru planificarea a trei evenimente importante:

- iunie 2006 – reexaminarea Declarației de Angajament în domeniul HIV/SIDA la sesiunea specială a Adunării Generale ONU;
- iulie 2006 – întrunirea țărilor din „Grupul celor 8” (G8) la Summitul din Sankt- Petersburg;
- august 2006 – organizarea celei de-a XVI- cea Conferințe Internaționale pentru problemele SIDA în Toronto, Canada.

Potrivit organizatorilor, Conferința pentru problemele HIV/SIDA pentru țările din Europa de Est și Asia Centrală ar putea constitui un moment de cotitură în controlul HIV/SIDA în regiune, unde, după statisticile UNAIDS, în 2005 au fost înregistrate circa 1,6 mil. persoane infectate cu HIV.

Epidemia HIV/SIDA continuă să crească, afectând tot mai mult populația generală din regiune. Potrivit aceluiași sursă, în ultimii 10 ani, numărul persoanelor care trăiesc cu HIV în țările din Europa de Est și Asia Centrală s-a majorat de circa 20 ori. În 2005 au murit de SIDA de 2 ori mai mulți copii și tineri decât în 2003, când au decedat circa 62 000 persoane. Doar pe parcursul anului trecut în regiunea Europei de Est și Asia Centrală au fost infectate cu HIV circa 270 000 persoane, contingentul cel mai afectat fiind tinerii. În anii 2004-2005 circa 75% din cazurile noi ale infecției HIV au fost raportate la tinerii cu vârsta de până la 30 ani.

Se observă o schimbare și în dinamica răspândirii epidemiei HIV/SIDA și anume, transmiterea infecției HIV are loc preponderent pe calea sexuală (în 2004 în Kazahstan și Ucraina circa 30% din cazurile noi de infectare s-au înregistrat pe calea sexuală, în Moldova și Belarus - 45%).

Este timpul să acționăm! Este timpul să mobilizăm întreaga voință politică, solidaritatea partenerilor și resursele financiare în vederea elaborării unor programe eficiente de profilaxie, îngrijire și tratament pentru stoparea epidemiei HIV/SIDA în regiune.

MEMBRII CNC TB/SIDA S-AU CONVOCAT ÎN PRIMA ȘEDINȚĂ DE LUCRU ÎN ACEST AN

» continuare
din pagina 1

Ședința a fost prezidată de dl Ion Ababii, ministrul sănătății și protecției sociale, președintele Consiliului național de coordonare, care, în cuvântul său introductiv, s-a referit la rolul și funcționalitatea Consiliului, ce, conform Regulamentului, constă în reflectarea priorităților și angajamentului Republicii Moldova în combaterea tuberculozei, HIV/SIDA și infecțiile cu transmitere sexuală.

Mizând pe interesul fiecărui participant de a opera în cadrul Consiliului într-o manieră de colaborare reciprocă, echilibru, transparență și deschidere pentru abordarea comprehensivă și eficientă a problemelor din domeniu, dl Ion Ababii a exprimat recunoștință organizațiilor internaționale (Fondul Global de combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei; Banca Mondială; USAID, Asdi etc.) pentru ajutorul acordat la implementarea și realizarea Programului național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală și Programului național pentru controlul și profilaxia tuberculozei în Republica Moldova.

La ședința au fost prezenți membrii Consiliului și reprezentanți ai grupurilor tehnice de lucru. Cu informații detaliate conform agendei de lucru au venit: Ștefan Gheorghiuță, prim-vice-director al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă, Centrul SIDA; Andrei Gherman, medic șef al IMSP Dispensarul Dermatovenerologic Republican; Nadejda Velișco, șeful Direcției învățământ preuniversitar, Ministerul Educației, Tineretului și Sportului; Viorel Calistru, medic șef-adjunct al IMSP Dispensarul Dermatovenerologic Republican; Valentin Martalog, vice-director al IMSP Institutul de Ftiziopneumologie „Chiril Draganic”, Olga Osadci, manager de proiect, AFEW.

La discuții au mai participat: Ray Virgilio Torres, reprezentant UNICEF în Republica Moldova; Antonia Fonari, președintele Centrului de Resurse „Tineri și Liberi”; Igor Chilicvsh, președintele Asociației „Credința”; Viorel Soltan, director de proiect AIHA, Boris Golovin, viceministrul sănătății și protecției sociale.

NOTĂ INFORMATIVĂ PRIVIND ACTIVITATEA GRUPURILOR TEHNICE DE LUCRU ALE CONSILIULUI NAȚIONAL DE COORDONARE

Activitatea grupurilor tehnice de lucru din cadrul CNC TB/SIDA este reglementată prin Hotărârea de Guvern nr. 825 din 3 august 2005 “Cu privire la instituirea Consiliului național de coordonare a programelor naționale de control și profilaxie a infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei”.

În conformitate cu regulamentul Consiliului, pentru domeniul HIV/SIDA/ITS activează 5 grupuri tehnice de lucru (GTL):

- supraveghere epidemiologică și de santinelă a infecției HIV/SIDA/ITS;
- tratament și îngrijire a persoanelor care trăiesc/sunt afectate de infecția HIV/SIDA;
- servicii sociale: asistență socială și educație;
- grupuri vulnerabile: reducerea noxelor;
- comunicare și prevenire HIV/SIDA/ITS;

Pentru domeniul tuberculozei activează 4 grupuri tehnice de lucru (GTL):

- diagnosticul tuberculozei;
- managementul tuberculozei clasice, tuberculozei multirezistente și coinfecției TB/HIV;
- controlul infecției tuberculoase;
- comunicare și prevenire.

În cadrul grupurilor tehnice de lucru activează grupul mixt: monitorizarea și evaluarea tuberculozei, infecției HIV/SIDA, ITS.

Sarcinile grupurilor tehnice de lucru constau în:

- oferirea suportului tehnic la elaborarea proiectelor și strategiilor programelor naționale de profilaxie și control al tuberculozei, infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală;
- oferirea suportului tehnic în elaborarea propunerilor de finanțare față de donatorii externi sau agențiile donatoare;
- monitorizarea și evaluarea situației din domeniul tuberculozei, infecției HIV/SDA, infecțiilor cu transmitere sexuală, identificarea problemelor de sănătate din domeniu și participarea la elaborarea politicilor naționale.

Activitățile realizate de grupurile tehnice de lucru pentru perioada de activitate august 2005-februarie 2006 pot fi clasificate în următoarele categorii:

1. asistență tehnică
2. fortificarea capacităților (cursuri de instruire pentru membrii GTL)
3. organizare și planificare

1. La capitolul “asistență tehnică”, membrii grupurilor tehnice de lucru au oferit asistență pentru elaborarea proiectului Programului național de control și profilaxie a infecției HIV/SIDA/ITS (mai –iunie 2005); definitivarea indicatorilor Programului național de control și profilaxie a infecției HIV/SIDA/ITS (20-21 octombrie 2005); elaborarea planurilor de activitate în cadrul inițiativei de extindere a accesului universal la tratament, prevenire, îngrijire și suport a persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA/ITS, inclusiv pentru regiunea de est a Nistrului (20-21 ianuarie 2006).

2. Fortificarea capacităților membrilor GTL a fost realizată prin organizarea unui ciclu de cursuri de instruire. Cursurile au fost susținute financiar de către UNAIDS. La organizarea cursurilor s-a ținut cont de principiul reprezentării tuturor sectoarelor (guvernamental, nonguvernamental, multilateral și bilateral de dezvoltare), echitatea și egalitatea reprezentării (număr egal de participanți pentru fiecare sector). Tematica cursurilor a ținut de “Managementul strategic”, “Managementul proiectelor”, dar și un curs specializat – „Chris” (de monitorizare și evaluare în HIV/SIDA/ITS).

3. La sfârșitul lunii noiembrie 2005, la inițiativa Președintelui CNC și a Secretariatului CNC a fost propus un plan de întruniri al grupurilor tehnice de lucru, care urmau să aleagă șeful grupului și secretarul responsabil, să elaboreze planul de lucru al grupului pentru anul 2006.

În cele ce urmează vă propunem listele nominale ale persoanelor incluse în grupurile tehnice de lucru ale CNC TB/SIDA pentru domeniul tuberculozei și HIV/SIDA/ITS.

LISTA MEMBRILOR GRUPURILOR TEHNICE DE LUCRU (GTL) PENTRU HIV/SIDA ȘI ITS

Grupul 1. Supravegherea epidemiologică și de santinelă

- Ștefan Gheorghiuță, prim-vice-director al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă (CNȘPMP), Centrul SIDA, șeful grupului
- Valeriu Dobreanschi, Centrul SIDA, secretarul grupului
- Ecaterina Rotari, Centrul SIDA
- Liliana Gherman, Fundația Soros-Moldova
- Valeria Dmitrienco, Centrul SIDA
- Silvia Stratulat, Centrul SIDA
- Viorel Calistru, IMSP Dispensarul Dermatovenerologic Republican (DDVR)

8. Vladimir Țăranu, Departamentul Instituției Penitenciare
9. Gabriela Ionașcu, UNAIDS Moldova
10. Otilia Scutelnicu, Centrul Național de Sănătate Publică și Management Sanitar, unitatea de monitorizare și evaluare
11. Silviu Ciobanu, Biroul Organizației Mondiale a Sănătății în Moldova

Grupul 2. Servicii sociale, educație și asistență socială

1. Nadejda Velișco, șeful Direcției învățământ preuniversitar, METS, șeful grupului
2. Maria Vrânceanu, coordonator național al Programului „Educație pentru formarea deprinderilor de viață”, secretarul grupului
3. Iosif Moldovanu, Centrul Național de Resurse pentru Tineri
4. Larisa Vărtosu, Proiectul „Educație pentru toți”, UNESCO
5. Larisa Lăzărescu, UNICEF-Moldova
6. Sergiu Oglindă, CNȘPMP
7. Viorica Berdaga, UNICEF-Moldova
8. Viorel Calistru, IMSP DDVR
9. Ștefan Gheorghită, Centrul SIDA
10. Boris Gâlcă, UNFPA
11. Silviu Domete, UNICEF-Moldova
12. Svetlana Gaicovscaia, Asociația „Credința”, Chișinău
13. Alexandra Belciuc, Asociația „Viața nouă”, Chișinău
14. Irina Baicalov, Asociația „Respirația a doua”, Bălți
15. Olga Fateeva, Asociația de creație a tinerilor jurnaliști din regiunea de est a Nistrului.

Grupul 3. Reducerea noxelor/ grupurile vulnerabile

1. Liliana Gherman, directorul Programului de Sănătate Publică, Fundația Soros-Moldova (FSM), șeful grupului
2. Vitalie Slobozian, Fundația Soros-Moldova, secretarul grupului
3. Ecaterina Rotaru, Centrul SIDA
4. Ștefan Gheorghită, Centrul SIDA
5. Mihai Oprea, Dispensarul Republican de Narcologie
6. Vladimir Țăranu, Departamentul Instituției Penitenciare
7. Iurie Osoianu, ONG „Împreună să salvăm viitorul”, Fălești
8. Alexei Filatov, ONG „Credința”, Chișinău
9. Igor Doncilă, ONG „Gender Doc-M”, Chișinău
10. Ala Iațco, ONG „Tinerii pentru dreptul la viață”, filiala Bălți
11. Valeriu Stepanov, ONG „Generația viitorului”, Tiraspol

Grupul 4. Tratamentele și îngrijirea persoanelor cu HIV/SIDA și ITS

1. Nina Munteanu, șef adjunct DASS, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale (MSPS), șeful grupului
2. Iurie Climasevschi, IMSP DDVR, secretarul grupului
3. Maria Țărus, MSPS
4. Viorel Calistru, IMSP DDVR
5. Silvia Stratulat, Centrul SIDA
6. Ștefan Gheorghită, Centrul SIDA
7. Gabriela Ionașcu, UNAIDS, Moldova
8. Viorica Berdaga, UNICEF-Moldova
9. Lidia Untură, Asociația „Credința”, Chișinău
9. Silviu Ciobanu, Biroul Organizației Mondiale a Sănătății în Moldova
10. Constantin Andriuță, MSPS, USMF „Nicolae Testemițeanu”
11. Galina Rusu, MSPS, USMF „Nicolae Testemițeanu”
12. Mihail Strătilă, ICSOSMȘIC
13. Svetlana Cebotari, Centrul de transfuzie a sîngelui

Grupul 5. Comunicare și prevenire HIV/SIDA/ITS

1. Olga Osadci, managerul proiectului „Campanii mass media în Republica Moldova”, Fundația SIDA Est-Vest, șeful grupului
2. Silvia Munteanu, UCIMP „TB/SIDA”, secretarul grupului
3. Ștefan Gheorghită, Centrul SIDA
4. Silvia Stratulat, Centrul SIDA
5. Viorel Calistru, IMSP DDVR
6. Varfolomei Calmăc, CNȘPMP
7. Mihaela Cibotaru, serviciul de presă, MSPS
8. Iurie Verdeș, Asociația „Credința”
9. Violeta Cojocar, UNICEF-Moldova
10. Victoria Tataru, secretariatul CNC TB/SIDA
11. Irina Zatușevski, AIHA
12. Slavian Guțu, oficiul Băncii Mondiale în Moldova
13. Liliana Gherman, Fundația Soros-Moldova

14. Victoria Matveev, ONG „Inteco”, Chișinău
15. Gabriela Ionașcu, UNAIDS Moldova
16. Alexandrina Ioviță, UNFPA
17. Dumitru Șișcanu, Centrul Perinatologic, Spitalul Clinic Municipal nr.1
18. Viorel Gorceag, Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)

Grupul mixt - Monitorizare și evaluare

1. Mihai Ciocanu, șeful Centrului Național de Sănătate Publică și Management Sanitar (CNSPMS), șeful grupului
2. Ștefan Gheorghită, Centrul SIDA
3. Viorel Calistru, IMPS DDVR
4. Victor Burinschi, UCIMP TB/SIDA
5. Pavel Ursu, Biroul Organizației Mondiale a Sănătății în Moldova
6. Gabriela Ionașcu, UNAIDS Moldova
7. Valeriu Dobreanschi, Centrul SIDA
8. Varfolomei Calmăc, CNȘPMP
9. Viorica Berdaga, UNICEF-Moldova
10. Otilia Scutelnicu, CNSPMS

LISTA MEMBRILOR GRUPURILOR TEHNICE DE LUCRU PENTRU DOMENIUL TUBERCULOZEI

Grupul 1. Diagnosticul tuberculozei

1. Nicolae Moraru, șeful Laboratorului Național de Referință, șeful grupului
2. Tatiana Verdeș, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”, secretarul grupului
3. Nicolae Nalivaico, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”
4. Valeriu Crudu, AIHA
5. Ion Haidarlî, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”
6. Alexei Corloteanu, Departamentul Instituției Penitenciare, Ministerul Justiției
7. Iurie Simionică, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”

Grupul 2. Managementul tuberculozei clasice, multirezistente și coinfecției TB/HIV

1. Dumitru Sain, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”, coordonatorul Programului național de control și profilaxie a tuberculozei, șeful grupului
2. Liubovi Nepoliuc, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”, secretarul grupului
3. Ecaterina Axenti, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”
4. Liviu Vovc, Direcția generală de sănătate, MSPS
5. Ludmila Bălțeanu, USMF „N. Testemițeanu”
6. Valentin Laticevschi, ONG „Carlux”
7. Vitalie Moroșan, ONG „Carlux”
8. Viorel Soltan, AIHA
9. Rita Seicaș, MSH

Grupul 3. Controlul infecției tuberculoase

1. Constantin Iavorschi, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”
2. Valeriu Crudu, AIHA
3. Anatol Melnic, CNȘPMP
4. Oleg Beneș, CNȘPMP
5. Victor Ciuburciu, Departamentul Instituției Penitenciare, Ministerul Justiției
6. Dumitru Sain, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”

Grupul 4. Prevenire și comunicare

1. Irina Zatușevski, specialist principal pe comunicare în domeniul sănătății, AIHA, șeful grupului
2. Elena Mogoreanu, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”, secretarul grupului
3. Olga Nicolenco, IMSP IFP „Chiril Draganiuc”
4. Sergiu Oglindă, CNȘPMP
5. Valentina Vilc, USMF „N. Testemițeanu”
6. Silvia Munteanu, UCIMP TB/SIDA
7. Svetlana Plămădeală, secretariatul CNC TB/SIDA
8. Olga Osadci, AFEW

Andrei GHERMAN
medic șef al Dispensarului Dermatovenerologic Republican

PROFILAXIA, TRATAMENTUL, SUPORTUL SOCIAL ȘI ASISTENȚA PALIATIVĂ ÎN MOLDOVA

Profilaxia, tratamentul, suportul social și asistența paliativă în Republica Moldova se realizează în conformitate cu strategiile și activitățile stipulate în Programul național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010. Tratamentul antiretroviral este unica șansă pentru persoanele HIV-infectate de a-și prelungi speranța de viață și de a-și îmbunătăți calitatea vieții. Într-o implementare ARV-terapie au fost mobilizate resursele umane și materiale ale sistemului sănătății, agențiilor internaționale, ONG-urilor; a fost examinat registrul persoanelor infectate cu HIV în unitățile teritorial administrative, s-a organizat consultarea acestor persoane la medicii specialiști pentru determinarea celor infectați și includerea lor în tratamentul antiretroviral.

Paralel s-a organizat secția specializată cu efectivul de 35 de paturi, inclusiv 5 paturi pentru femeile gravide, copii; s-a organizat cabinetul medicului infecționist pentru asistența de ambulator, cabinetul de asistență psihologică și planificare a familiei. În scopul determinării indicațiilor imunologice necesare instituirii tratamentului ARV, s-a organizat laboratorul pentru determinarea încărcăturii virale prin metoda PSR și statutului imun cu determinarea CD4, CD8 prin fluocitometrie. La fel, au fost elaborate protocoalele naționale privind acordarea asistenței și tratamentului în infecția HIV și SIDA, s-a creat comisia de instituire a tratamentului ARV și Centrul de instituire a tratamentului ARV în instituțiile penitenciare.

Preparatele antiretrovirale s-au procurat conform schemelor de tratament existente. La moment, în republică sunt create toate condițiile pentru asigurarea accesului deplin al persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA la tratamentul specific acestei infecții.

Din noiembrie 2003 până la 1 ianuarie 2006, în Republica Moldova au inițiat tratamentul 222 de pacienți. În același timp, 43 dintre ei au abandonat tratamentul în această perioadă. Din persoanele depistate HIV-pozitive, în anii 1987-2005 au făcut maladia SIDA 220 de pacienți. În total, au decedat 106 persoane, 100 dintre care în primul an după stabilirea diagnosticului.

Actualmente, capacitățile de acoperire cu tratament ARV sunt utilizate sub limita posibilităților. Obstacolele esențiale în atingerea obiectivelor stipulate sunt: refuzul persoanelor HIV-infectate de a se adresa la medicii infecționiști și de a adera la tratament; conlucrarea ineficientă a specialiștilor din instituțiile medico-sanitare publice teritoriale și ONG-uri pentru atragerea pacienților în tratament. Alte obstacole poartă caracter epizodic. Într-o soluționare situației s-au programat un șir de activități, precum: organizarea trainingurilor instructive pentru medicii de familie și infecționiști; conlucrarea cu specialiștii ftziopulmonologi în problemele de depistare precoce a infecției HIV la bolnavii de tuberculoză și a tuberculozei la bolnavii de HIV/SIDA; crearea liniei telefonice „verde” și a paginii web cu informații utile pentru persoanele infectate cu HIV.

Un obstacol foarte grav în acoperirea 100% a bolnavilor cu tratamentul ARV ar putea surveni din lipsa mijloacelor financiare necesare pentru procurarea preparatelor antiretrovirale, așa cum, grantul Fondului Global și al Băncii Mondiale, acordat pentru implementarea Programului național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA/ITS în Republica Moldova, la un moment dat, se va epuiza. Prin urmare, bolnavii care au inițiat tratamentul vor fi sub riscul de a-l stopa, ceea ce este inadmisibil, iar cei care vor necesita tratamentul – nu vor avea acces la el. Astfel, devine oportun demararea activităților de conturare a soluțiilor de finisare a tratamentului ARV pe viitor. Aceeași situație poate interveni și în asigurarea examinării pentru determinarea încărcăturii virale și statutului imun cu teste de diagnosticare.

Tratamentul paliativ bolnavilor de SIDA se acordă în majoritatea cazurilor în instituțiile medicale la locul de trai al bolnavului, la do-

miciliu și în secția specializată a Dispensarului. Acest model de asistență medicală nu satisface necesitățile acestor persoane. În condițiile social-economice actuale considerăm binevenit organizarea unei secții de asistență paliativă în blocul secției specializate pentru tratarea persoanelor cu infecția HIV/SIDA. În acest context, secția ar putea deveni și un centru metodic de instruire a lucrătorilor medicali, voluntarilor, ONG-urilor, membrilor familiilor bolnave în problemele de asistență paliativă. Pentru atingerea acestui obiectiv sunt necesare resurse financiare pentru adaptarea spațiului existent la condițiile de asistență paliativă.

În ceea ce privește tratamentul infecțiilor oportuniste la bolnavii de SIDA, probleme majore de ordin organizatoric nu sunt. Obstacole în acordarea diagnosticului și tratamentului infecțiilor oportuniste sunt axate pe costul mare al unor medicamente pentru tratamentul micozelor de sistem și a complicațiilor virale. Apar dificultăți la introducerea în țară a preparatelor pentru bolnavii de SIDA, care nu sunt înregistrate. Mecanismul de recepționare, fără înregistrarea prealabilă stabilit, uneori conduce la majorarea timpului de recepționare și ca rezultat, generează probleme în continuarea tratamentului. E necesar de a elabora un alt mecanism de introducere în țară a preparatelor neînregistrate, destinate tratamentului persoanelor HIV/SIDA, care ar permite recepționarea lor operativă.

În scopul reducerii riscului transmiterii materno-fetale a infecției HIV, s-au creat condiții pentru accesul femeilor gravide la testare și tratament profilactic: s-au efectuat activități de instruire în problemele date pentru medicii de familie, obstetricienii-ginecologi, dermatologii; s-a editat ghidul „Infecția HIV/SIDA cu transmitere materno-fetală”; s-au organizat traininguri de implementare a ghidurilor. Femeile gravide au acces la testare gratuită la infecția HIV, iar cele depistate HIV-pozitiv au acces la tratamentul profilactic. În republică au fost organizate două centre specializate pentru nașterea femeilor seropozitive (Institutul de cercetări științifice în domeniul sănătății mamei și copilului pentru municipiul Chișinău, raioanele din regiunea de centru și sud și Centrul perinatologic din municipiul Bălți pentru raioanele de nord ale republicii).

În perioada noiembrie 2003 - februarie 2006, tratament profilactic au primit 101 femei gravide infectate cu HIV și 103 copii născuți de aceste mame. Ca rezultat doar un copil care a primit tratament profilactic a fost depistat pozitiv. Toți copiii născuți de mame HIV-infectate sunt asigurați cu amestecuri pentru alimentație artificială.

Obstacole semnificative care rețin excluderea nașterii copiilor infectați cu HIV țin de neglijarea de către femeile gravide a testărilor de laborator la infecția HIV și refuzul celor depistate de a primi tratamentul profilactic. Refuzul părinților și persoanelor tutore a copiilor născuți de mame HIV infectate la investigații de laborator și tratamentul ARV profilactic.

Alte obstacole de ordin organizatoric și medical pot interveni mai târziu, fiind condiționate de deficitul mijloacelor financiare pentru procurarea test-sistemelor de diagnostic, preparatelor ARV și amestecurilor pentru alimentația artificială.

Olga OSADCII, manager AFEW

PROGRESUL IMPLEMENTĂRII CAMPANIEI „STILAT, MODERN ȘI PROTEJAT”

De curând a fost încheiată faza activă de implementare a campaniei „Atenție la detalii. Stilat, modern și protejat”, care a durat 4 luni (octombrie 2005 – februarie 2006).

Campania a fost pregătită în baza unui studiu național KAP (realizat în Republica Moldova în martie 2005), Strategiei naționale pentru tineri (aprobată de Guvernul Republicii Moldova la 22 decembrie 2004), Cadrelui strategic pentru comunicare în domeniul HIV/SIDA/ITS și Programului național pentru profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA și a infecțiilor cu transmitere sexuală (anii 2001-2005 și 2006-2010).

Scopul campaniei a fost: de a contribui la îmbunătățirea cunoștințelor grupului țintă, anume a tinerilor privind căile de transmitere a infecției HIV/SIDA/ITS; de a contribui la crearea atitudinii pozitive

față de prezervativ ca o măsură ce protejează de infectarea cu HIV/SIDA/ITS și a sarcinii nedorite în cazul practicării relațiilor sexuale; de a crește responsabilitatea tinerilor, în special, a fetelor și femeilor tinere pentru sănătatea lor sexuală și păstrarea acesteia.

În baza acestor scopuri au fost elaborate o serie de obiective, care au vizat atât cunoștințele, cât atitudinea și comportamentul tinerilor.

Materialele campaniei au fost pregătite cu consultarea tinerilor de 15 și 29 de ani din mai multe teritorii (zonele rurale și urbane) ale țării. Materialele elaborate au fost testate pe grupul țintă pentru a vedea dacă corespund solicitărilor tinerilor și dacă transmit corect mesajul, ulterior, materialele respective fiind vizate de psihologi și revizuite de specialiștii Ministerului Sănătății și Protecției Sociale (MSPS).

Lansarea Campaniei de comunicare în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA a avut loc la 27 octombrie 2005, la Chișinău, printr-o conferință de presă, susținută de MSPS, după care, lansările au urmat în 3 regiuni, selectate împreună cu MSPS ca zone pilot (Bălți, Edineț, Comrat). În fiecare din aceste regiuni au fost selectate organizațiile neguvernamentale, care au coordonat local implementarea evenimentelor sociale și au realizat distribuția materialelor.

Pe lângă activitățile campaniei care au fost realizate prin comunicare interpersonală, au fost implementate o serie de acțiuni de promovare a mesajului campaniei prin intermediul mass media. În perioada de referință, au fost realizate și difuzate 2 clipuri video (la majoritatea posturile de TV la nivel național și local), un clip audio (pentru posturile de radio). Toate materialele campaniei au găsit susținerea conducătorilor instituțiilor mass media, care au acceptat difuzarea gratuită a spoturilor, dat fiind faptul că răspândirea infecției HIV/SIDA este o problemă socială gravă.

De asemenea, au fost lansate 10 panouri stradale (6 plasate în Chișinău, 2 la Bălți și 2 la Edineț), au fost afișate 4400 postere ale campaniei în cadrul instituțiilor medicale și cu amabilitatea Băncii Mondiale și a Fondului Global în cadrul evenimentelor sociale au fost oferite cantități importante de prezervative, distribuite tinerilor care au atins vârsta majoratului. Au fost distribuite 120 000 mii de calendare de buzunar.

Cel mai important element al campaniei a fost broșura informațională, ce conține informație detaliată despre infecția HIV/SIDA și măsurile de protecție împotriva acestei infecții. Ea a fost distribuită la 190 de mii de tineri prin intermediul instituțiilor medicale, farmaciilor, concertelor, discotecilor, barurilor, instituțiilor de învățământ superior și tehnic, rețelelor de taxi, frizeriilor, internet-cafe-urilor, cinematografele, magazinelor de haine pentru tineri, organizațiilor neguvernamentale partenere ce activează în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA și reducerii noxelor.

Toate aceste activități au fost susținute de o serie de evenimente sociale cu element de divertisment, care au culminat la 1 decembrie 2005 cu un spectacol la Palatul Național, organizat împreună cu MSPS cu susținerea financiară a programului TB/SIDA a Băncii Mondiale și Fondului Global și de către alte organizații internaționale și neguvernamentale. Este pentru prima dată când de Ziua Internațională antiSIDA a fost organizat un eveniment de așa amploare. Televiziunea „Moldova-1” a difuzat spectacolul dat în zilele de sărbători, ceea ce a dat o rezonanță și mai mare în societate. Tot de 1 decembrie a fost organizat o acțiune care se numește flash-mob, scopul căruia a fost de a sensibiliza populația privind infecția HIV/SIDA (un grup de tineri, timp de 5 minute, au ținut o panglică roșie, semnul solidarității cu persoanele infectate cu HIV, scandând mesajele campaniei). Sub sloganul campaniei, formația „Gândul mamei”, adorată de tineri, a organizat 3 concerte. 46 de reprezentații ale forumului teatral au fost organizate în instituțiile de învățământ tehnic și superior, prin aceste activități fiind acoperiți circa 7200 de tineri.

Internet-ul - o lume în care tinerii navighează tot mai mult și mai mult nu a fost ignorat în cadrul campaniei. Astfel, pe 14 februarie 2006 a fost lansat un filmuleț și un concurs „Cupidon în acțiune” - tinerii împotriva HIV/SIDA, care a fost vizionat de circa 5000 de tineri, 105 dintre care au primit premii pentru transmiterea mesajelor de profilaxie a infecției HIV/SIDA.

Evenimente sociale au fost organizate și în zonele pilot ale campaniei (la Bălți - spectacolul muzical „Protejează-ți dragostea!”, 4 acțiuni cu concursuri tematice pe profilaxia infecției HIV/SIDA în discotecă, 10 mese rotunde în instituțiile de învățământ superior; la Edineț

- un festival de breik-dance și un concert cu formația „Millenium”, 6 mese rotunde, 11 discotecă; la Comrat - 11 acțiuni în discotecă, 8 seminare cu participarea ONG-urilor de tineret și o competiție sportivă). Toate activitățile enumerate au fost însoțite de mesajele campaniei și multe informații utile pentru tineri.

Acestea sunt primele totalizări pe care am reușit să le facem la moment. În continuare vom lansa un studiu de cercetare a cunoștințelor, atitudinilor și practicilor post-campanie, prin care vom încerca să „măsurăm” eficacitatea campaniei asupra grupului țintă.

Concomitent cu implementarea campaniei, în cadrul proiectului continuă instruirea jurnaliștilor în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA/ITS (au fost realizate 2 cursuri de instruire pentru reprezentanții mass media cu participarea specialiștilor de la „Internews” (Ucraina), specialiștilor naționali în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA și partenerilor de la „Noah’s Ark” (Suedia).

Continuă cursurile de instruire și pentru reprezentanții organizațiilor neguvernamentale și guvernamentale, implicate în implementarea activităților de informare, comunicare și educare a publicului.

După unele date preliminare, în rezultatul campaniei desfășurate, mai mulți tineri au început să se adreseze în instituțiile medicale pentru a face testări și a primi informații de la medicii specialiști. Primele 15 interviuri, efectuate în cadrul instituțiilor de învățământ superior cu scopul de a afla care este impactul acestei campanii sunt pozitive și arată că mesajele campaniei au fost înțelese corect. Vom continua să realizăm aceste interviuri și promitem să vi le prezentăm odată cu rezultatele studiului privind implementarea primei campanii naționale de comunicare în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA.

Ray TORRES

reprezentant al oficiului UNICEF-Moldova

COMENTARIU, SUGESTII, PROPUNERI...

Este o onoare pentru mine de a fi prezent la ședința Consiliului național de coordonare și de a vorbi din partea familiei ONU în Republica Moldova (Banca Mondială, UNAIDS, UNFPA, OMS, PNUD, UNICEF).

Aș vrea să încep prin a Vă aduce, Dumneavoastră, dle Ion Ababii, felicitări pentru inițiativa pe care o preluați și angajamentul pe care-l manifestați privind problema HIV/SIDA în Moldova.

După cum bine cunoașteți, recent, în Republica Moldova, s-a aflat într-o misiune Irina Eramova, expert al Biroului Regional pentru Europa din partea OMS, care a evaluat situația privind infecția HIV/SIDA în Moldova, inclusiv Transnistria. În baza opiniei expertului internațional, dar și a discuțiilor ce-au urmat în cadrul familiei Națiunilor Unite, am vrea să Vă remitem următoarea declarație:

Considerăm că este absolut necesar de a spori accesul la tratamentul antiretroviral în Republica Moldova și, în special, de a fortifica capacitățile personalului clinic și de laborator care lucrează în domeniul diagnosticării infecției HIV în Bălți și în regiunea Transnistriei.

Finanțarea externă care vine în domeniul HIV/SIDA are drept scop garantarea accesului la tratamentul antiretroviral tuturor pacienților care îl necesită, inclusiv celor din Transnistria. În acest sens, noi încurajăm Guvernul Republicii Moldova în căutarea căilor posibile de soluționare a acestor probleme, printre care, deschiderea unei secții de tratament pentru persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA în Slobozia.

În ceea ce privește polemica din jurul obiectului „Deprinderi de viață”, dorim să ne exprimăm angajamentul pentru menținerea acestui proiect în continuare. Pornind de la situația alarmantă privind infecția HIV/SIDA în Republica Moldova și, în lume, în general, este impetuos a recunoaște că predarea disciplinei respective se impune acum ca niciodată.

Mulțumim Ministerului Educației, Tineretului și Sportului pentru efortul susținut de rezolvare a conflictului apărut și suntem încrezuți că la elaborarea noului proiect de curriculum vor fi luate în considerare toate comentariile parvenite din partea societății civile.

Noi vă asigurăm în continuare de disponibilitatea de a acorda asistență tehnică necesară pentru ca noua curricula și noile manuale ce vor fi editate să aibă o calitate pedagogică excelentă.

JURNALIȘTII SE ALĂTURĂ ACȚIUNILOR DE COMBATERE A EPIDEMIEI HIV/SIDA

În multe țări din lume în care pandemia HIV/SIDA este prezentă, jurnaliștii se alătură acțiunilor de combatere a acesteia.

În Marea Britanie a fost înființată o rețea de posturi de radio on-line „One World AIDS Radio”, în care jurnaliștii difuzează programe dedicate problematicei HIV/SIDA. Site-ul funcționează ca o bază de date audio și are ca scop promovarea drepturilor omului și dezvoltarea continuă a comunităților afectate.

Detalii la: <http://aidsradio.oneworld.net>

.....

Federația Australiană a Organizațiilor din domeniul HIV/SIDA a pregătit pentru jurnaliștii australieni un ghid care să-i încurajeze să folosească termenii specifici în mod corect și să relateze astfel, încât să nu afecteze demnitatea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA. La rugămintea jurnaliștilor, ghidul a fost pus pe un site, la care au acces profesioniștii din întreaga lume.

Detalii la: <http://www.afao.org.au>

.....

Organizația de resurse media din Canada „The Communication Initiative” a elaborat un manual multilingv pentru producătorii Radio, dedicat relatării despre HIV/SIDA în programele radio. Manualul urmărește îmbunătățirea emisiunilor radiofonice despre sănătate și întărirea relațiilor dintre profesioniștii media și ONG-urile din domeniul HIV/SIDA.

Detalii la: <http://www.comminit.com>

.....

În Nigeria, una dintre țările africane cu probleme majore în domeniul HIV/SIDA, jurnaliștii s-au organizat în Asociația „Journalists Against AIDS”, care promovează politicile publice de transparență, responsabilitate și implementare a programelor privind tratamentul persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA.

Detalii la: <http://www.nigeria-aids.org>

Sursa: „Ghid de bune practici privind relatarea despre HIV/SIDA”

SEMINAR PENTRU JURNALIȘTII DIN MASS MEDIA TERITORIALĂ

16 jurnaliști din mass media teritorială au participat la sfârșitul lunii februarie curent la un seminar în domeniul reducerii noxelor.

Seminarul a fost organizat în cadrul proiectului „Advocacy pentru reducerea noxelor”, implementat de ONG „Rețeaua de comunicare în domeniul sănătății” cu susținerea Fundației Soros-Moldova.

Pornind de la conceptul filozofiei „reducerea noxelor”, cunoscut ca o tendință mondială, acceptată și recomandată de Organizația Mondială a Sănătății drept alternativă de sănătate publică pentru reducerea riscurilor asociate consumului de droguri, jurnaliștii au fost familiarizați cu metodele și practicile de activitate a organizațiilor ce activează în acest domeniu la noi și peste hotare.

Participanții la seminar s-au pătruns de importanța și eficacitatea programelor respective, recunoscând că informațiile obținute le vor permite să abordeze mai ușor în creațiile lor așa subiecte „dificile”, precum: dependența de droguri, viața cu HIV, stigma și discriminarea etc.

Proiectul „Advocacy pentru reducerea noxelor” are drept scop îmbunătățirea cunoștințelor jurnaliștilor din mass media teritorială privind strategia de „reducere a noxelor”, încurajarea acestora de a scrie și a reflecta obiectiv situația din localitate, un proiect similar fiind implementat anul trecut pentru reprezentanții mass media republicană.

Jurnaliștii de la zierele raionale, posturile de radio și TV teritoriale vor mai beneficia pe parcursul anului curent de câteva activități de consultanță a experților naționali și de un suport informațional prin intermediul publicației „Saninfo”.

În scopul intensificării rolului mass media în informarea publicului larg despre programele de reducere a noxelor ca o metodă eficientă de preîntâmpinare a răspândirii infecției HIV; formarea în societate a înțelegerii că interdicția și constrângerea nu sunt căile cele mai eficiente de luptă împotriva narcomaniei, profilaxiei infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală; extinderea și fortificarea relațiilor de colaborare dintre jurnaliști și reprezentanții organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale implicate în implementarea programelor de reducere a noxelor, promovarea modului sănătos de viață etc., ONG „Rețeaua de comunicare în domeniul sănătății”, cu susținerea Fundației Soros-Moldova a anunțat și un concurs pentru cea mai bună reflectare a filozofiei „reducerea noxelor” în mass media raională.

La seminarul de lansare a proiectului „Advocacy pentru reducerea noxelor” au participat: Liliana Gherman, directorul Programului de Sănătate Publică (Fundația Soros-Moldova); Vitalie Slobozian, coordonatorul Programului de Reducere a Noxelor, (Fundația Soros-Moldova); Irina Zatușevski, președintele ONG „Rețeaua de comunicare în domeniul sănătății”; Olga Osadci, managerul Proiectului „Campanii mass media în Republica Moldova” (AFEW); Viorel Calistru, medic șef-adjunct al Dispensarului Dermatovenerologic Republican; Mihai Oprea, medic șef-adjunct al Dispensarului Republican de Narcologie.

AFEW A ORGANIZAT AL DOILEA SEMINAR DE INSTRUIRE PENTRU JURNALIȘTI

În perioada 11-12 februarie 2006, Fundația SIDA Est-Vest (AFEW), cu suportul financiar al Agenției Suedeze pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Asdi), a organizat un seminar pentru jurnaliști la tema: "Reflectarea tematicii HIV/SIDA în mass media".

Este al doilea seminar de instruire desfășurat în cadrul proiectului "Campanii mass media în Republica Moldova", scopul căruia e de a oferi jurnaliștilor informație utilă, din prima sursă, pentru a-i ajuta să abordeze mai eficient în activitatea lor la radio, TV, presa scrisă probleme legate de răspândirea infecției HIV/SIDA, protejarea de această infecție, promovarea modului sănătos de viață.

Potrivit Olgăi Osadci, managerul proiectului AFEW, necesitatea seminarelor respective reiese din considerentul că reprezentanții mass media se apropie cu oare-

care rezerve de tematica ce ține de profilaxia infecției HIV/SIDA, întâlnesc dificultăți în căutarea subiecților, cad pradă diferitor clișee și gafe jurnalistice, oferind publicului, în ultimă instanță, materiale care nu sunt de cea mai bună calitate și care vin în contradicție cu bunele practici.

În cadrul seminarului, participanții au avut ocazia să-i aibă în calitate de "surse de informare" pe mai mulți specialiști ai sistemului de ocrotire a sănătății din republică (Ștefan Gheorghiu, Silvia Stratulat, Viorel Calistru, Iurie Climeșevschi, Larisa Catrinici), reprezentanți ai ONG-ului "Rețeaua de comunicare în domeniul sănătății" (Irina Zatușevski), agenției internaționale UNFPA (Alexandrina Ioviță), Fundației SIDA Est-Vest (Tanya Grechiukhina, Moscova) și instructori de la Compania Internews din Ucraina (Pavel Novicov și Anton Topchiu).

Pe parcursul celor două zile de lucru, jurnaliștii au încercat să profite la maximum de disponibilitatea experților, căutând răspunsuri la întrebările cele mai dificile pentru a satisface atât nevoile informaționale personale, cât și cele ale publicului larg.

Discuțiile sincere i-au ajutat pe reprezentanții breslelor prezente (medici și jurnaliști) să-și evalueze posibilitățile și capacitățile, recunoscând că pentru un control mai bun al infecției HIV/SIDA în Republica Moldova este necesar să formeze un parteneriat activ, astfel ca populația să beneficieze de informația cea mai relevantă.

ÎN CONTINUARE VĂ PROPUNEM CÂTEVA OPINII ALE PARTICIPANȚILOR LA ACEST SEMINAR:

Victoria Bucătaru, D-TV, Chișinău

Este pentru prima dată când particip la un seminar de instruire în domeniul profilaxiei HIV/SIDA. Fiind redactor-prezentator al emisiunii „Pastila de sănătate”, un ciclu nou la postul de televiziune „D-TV”, bineînțeles, îmi propun să iau în discuție în cadrul edițiilor mele diferite probleme de sănătate, inclusiv HIV/SIDA. Abordarea unui subiect ca acesta, însă, necesită o mare responsabilitate și o bună cunoaștere a tematicii respective. În acest sens, consider că inițierea ciclului de seminare pentru jurnaliști va contribui la îmbunătățirea cunoștințelor acestora, iar prin intermediul mass media, și a membrilor societății, în general, privind transmiterea infecției HIV/SIDA, metodele de prevenire a infecției HIV/SIDA, ridicarea nivelului de responsabilitate a tinerilor pentru sănătatea lor sexuală, crearea unei atitudini pozitive față de utilizarea prezervativului - o

măsură sigură de protecție împotriva infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și a sarcinilor nedorite, formarea unei atitudini tolerante față de persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA.

Marina Moiseev, Centrul Tânărului Jurnalist

Daca până acum credeam că știu aproape totul despre virusul HIV și maladia SIDA, la acest seminar mi-am dat seama că sunt încă foarte multe lucruri, pe care eu, personal, nu le-am cunoscut și despre care trebuie să se scrie în presa de la noi. Personal, voi încerca să-mi informez semenii despre profilaxia infecției HIV/SIDA prin intermediul publicației tinerilor jurnaliști din Moldova "Ziarul tău", care apare într-un tiraj de 2000 exemplare. Scriind despre ceea ce-mi este mie interesant sunt sigură voi propune ceva util și cititorilor mei.

DREPTURILE PERSOANELOR INFECTATE CU HIV

Drepturile persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA conform UNAIDS și Comisiei ONU pentru Drepturile Omului sunt:

- dreptul la viață;
- dreptul la non-discriminare;
- egalitate în fața legii;
- libertate de mișcare;
- dreptul la muncă;
- dreptul la intimitate;
- libertatea de expresie și opinie, precum și dreptul de a primi și disemina informații;
- dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie;
- dreptul de a participa la viața socială și culturală.

Conform Constituției Republicii Moldova și Legii „Cu privire la profilaxia maladiei SIDA”, nr. 1460-XII din 25 mai 1993, Republica Moldova

s-a angajat să aprobe toate aceste drepturi.

O broșură elaborată de Asociația „Credința” și ONG „Tinerii pentru dreptul la viață” (Bălți) cu sprijinul UNAIDS, Fundației Soros-Moldova, PNUD, Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă și Centrului Național SIDA – „HIV/SIDA și drepturile omului” - abordează subiectul drepturilor persoanelor infectate de HIV/SIDA în Republica Moldova. Principalele repere ale acestei lucrări sunt: Dreptul la sănătate în contextul HIV/SIDA; Responsabilitatea pentru infectarea cu HIV; Discriminarea; Acțiuni necesare; Lista actelor normative ce reglementează relațiile societății cu persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA.

Informație preluată din „Ghid de bune practici privind relatarea despre HIV/SIDA”, publicație apărută cu sprijinul financiar al Reprezentanței PNUD în Moldova, Fundației Soros-Moldova și UNAIDS, anul 2003.

ANGAJAREA ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ ÎN RELAȚIE CU HIV/SIDA

IMPACTUL STRATEGIILOR DE PROTECȚIE SOCIALĂ

Impactul infecției HIV/SIDA asupra societății în mare măsură depinde de politica statului în domeniul depistării persoanelor infectate, organizării și realizării măsurilor antiepidemice și profilactice, inclusiv măsurile de protecție socială a celor infectați.

În anul 1993, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea „Cu privire la profilaxia maladiei SIDA” (Hotărârea Parlamentului RM nr. 1461-XII). În conformitate cu această lege, oricare cetățean al țării, precum și oricare persoană străină, care se află pe teritoriul țării, are drept la testare gratuită la HIV/SIDA, inclusiv anonimă. Legea prevede semnarea de către persoanele infectate a documentului, care confirmă responsabilitatea lor pentru infectarea altor persoane.

În instituțiile medicale sunt create condiții pentru consiliere pre- și post-testare, efectuate preponderent de medicii infecționiști.

În martie 2003, în cadrul Dispensarului Dermatovenerologic Republican a fost înființată și funcționează secția specializată cu 35 de paturi pentru persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA, inclusiv 5 paturi pentru copii. În această secție sunt create condiții pentru îngrijirea bolnavilor, examinarea clinică și paraclinică a pacienților, tratamentul general și specific antiretroviral. Funcționarea acestei secții a sporit protecția socială și medicală a persoanelor infectate cu HIV/SIDA și, respectiv, calitatea nivelului lor de viață.

Examinările, tratamentul specific, monitorizarea stării sănătății și eficacității tratamentului persoanelor cu HIV/SIDA se efectuează gratuit.

DREPTURILE PERSOANELOR INFECTATE LA LOCURILE DE MUNCĂ, ROLUL UNIUNILOR ȘI A SOCIETĂȚII CIVILE ÎN LUPTA CU EPIDEMIA HIV/SIDA

Drepturile persoanelor infectate cu HIV, precum și ale oricărui cetățean al Republicii Moldova, sunt apărate de un șir de acte internaționale, printre care „Declarația universală de apărare a drepturilor omului”, care reprezintă un standard global în domeniul dreptului omului și, împreună cu Constituția Republicii Moldova, reglementează drepturile fundamentale ale cetățenilor acestei țări. În paralel, sunt aplicate și alte documente legislative internaționale, recomandări ale organizațiilor internaționale (WHO, Internațional Labour Office etc).

DREPTURILE PERSOANELOR INFECTATE LA UN LOC DE MUNCĂ (PREVEDERI LEGISLATIVE)

Legislația Republicii Moldova nu exclude nici un drept pentru persoanele infectate cu HIV/SIDA din cele de care se bucură toți membrii societății. Persoanele infectate cu HIV au drept inviolabil și libertate socială individuală (de la naștere până la deces) la viață, ne-discriminare rasială, etnică, religioasă, lingvistică, politică și economică.

Ca și oricare cetățean al țării, persoanele infectate cu HIV/SIDA au drept la un loc de muncă. În cadrul relațiilor de muncă acționează principiul egalității dreptului al tuturor salariaților. Orice discriminare, directă sau indirectă, a salariaților pe criterii de sex, vârstă, rasă, etnie, opțiune politică, origine socială, handicap etc. este interzisă (Codul Muncii, art. 8(1). În Codul Muncii nu sunt stipulate problemele specifice HIV/SIDA. Unicul lucru ce necesită a fi luat în considerație este aptitudinea de muncă și calificativul „profesionist” al muncitorilor.

Munca liberă e garantată și de Constituția țării. Oricare persoană este liberă în alegerea profesiei și locului de muncă, neadmiterea concedierii de la lucru în legătură cu starea sănătății etc. Conform articolului 8(3) al Legii „Cu privire la profilaxia maladiei SIDA” (1993), nu se admite concedierea, refuzarea de a se încadra în câmpul muncii și limitarea intereselor legitime ale persoanelor cu HIV/SIDA în baza faptului, că ele sunt infectate. Nerespectarea de către conducătorii unităților economice cu forme diferite de proprietate în care acti-

vează persoanele infectate HIV/SIDA, a drepturilor acestor persoane, atrage după sine răspunderea conducătorilor respectivi în conformitate cu legislația în vigoare. Cu toate că în Republica Moldova există acte legislative bine definite privind apărarea dreptului la locul de muncă al celor infectați și lipsa plângerilor înregistrate, practic situația angajării în câmpul muncii este problematică. E greu a exclude discriminarea omului în baza stării sănătății. Aceste probleme necesită să fie în continuare cercetate și elaborate mecanisme de ameliorare a situației.

GRUPURI SOCIO-PROFESIONALE DE RISC

Lucrătorii medicali reprezintă cel mai vulnerabil grup din punct de vedere al expunerii accidentale la sânge sau alt material biologic în timpul îndeplinirii manoperelor medicale.

Asigurarea lucrătorilor medicali în cazurile de infectare cu HIV/SIDA este prevăzută de Legea Republicii Moldova „Cu privire la profilaxia maladiei SIDA”. Conform articolului 9 (1, 2) cetățenii țării care au fost infectați în urma manipulărilor medicale sunt asigurați cu pensie de invaliditate, cauzată de infirmitate de muncă. Repararea prejudiciilor aduse persoanei în rezultatul infectării revine instituției medicale în care a fost infectată. Contractarea HIV de către personalul medical și farmaciștii la îndeplinirea funcțiilor de serviciu, în conformitate cu articolul 10 al acestei legi, se consideră boală profesională.

În cazurile de expunere profesională, se aplică un șir de măsuri pentru prevenirea infectării cu HIV, care se realizează în conformitate cu cerințele stipulate în „Standardul de tratament cu preparate specifice antiretrovirale pentru persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA, profilaxiei transmiterii infecției HIV materno-fetale, expunerii profesionale la produsele infectate cu HIV”, aprobat de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova nr. 01-9/2092 din 17.12.2001. De rând cu măsurile generale, sunt prevăzute schemele moderne de tratament preventiv cu preparate antiretrovirale după schemele speciale.

TACTICI ȘI STRATEGII

Pe parcursul realizării Programelor naționale de profilaxie și combatere HIV/SIDA/ITS în anii 1996-2000 și 2001-2005, infecția HIV/SIDA a fost recunoscută ca o problemă nu numai de sănătate, dar și socială. Realizarea strategiilor și activităților de bază, declarate în aceste programe, prin eforturi comune cu participarea diferitor ministere, departamente, ONG-uri și organizații internaționale a permis obținerea unor succese în diminuarea răspândirii necontrolate a epidemiei HIV/SIDA, elaborarea politicii naționale în domeniul HIV/SIDA, prevenirea infecției în rândul tinerilor și în grupurile vulnerabile. Conlucrarea multisectorală în prevenirea și controlul infecției HIV/SIDA, ameliorarea statutului social al persoanelor care trăiesc cu SIDA și a familiilor lor - sunt cele mai importante probleme, ce urmează a fi soluționate în viitorul apropiat.

DIRECȚIILE POLITICE ȘI STRATEGICE ALE ANGAJĂRII ÎN CÂMPUL MUNCII ȘI PROTECȚIA SOCIALĂ

Luând în considerație că infecția HIV/SIDA reprezintă un pericol serios pentru sănătatea populației și dezvoltarea societății, în Republica Moldova tendințele de agravare a situației epidemice se manifestă prin faptul că infecția HIV din grupul utilizatorilor de droguri intravenos se revarsă în populația tânără, practic sănătoasă, crește răspândirea infecției în zonele rurale ale țării. Este necesar de a elabora politici și strategii, orientate spre protecția socială a persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA, diminuarea impactului negativ al infecției asupra muncitorilor infectați, eliminarea stigmatizării și discriminării în acest grup de cetățeni.

Extras din studiul despre situația HIV/SIDA în Republica Moldova, realizat de Valeria Dmitrienco, Centrul SIDA, octombrie 2004

STRATEGIA FUNDAMENTALĂ A UNESCO PENTRU ANII 2004-2008 SE REFERĂ LA NECESITATEA EDUCAȚIEI ÎN DOMENIUL PROFILAXIEI HIV/SIDA*

Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) a fost înființată în noiembrie 1945 cu o misiune mult mai complexă decât aceea de a construi săli de clasă în țări devastate sau de a reconstrui patrimoniul istoric și cultural al lumii. UNESCO funcționează ca un laborator de idei și promotor de standarde pentru încheierea de acorduri privind problemele etice cu care se confruntă omenirea.

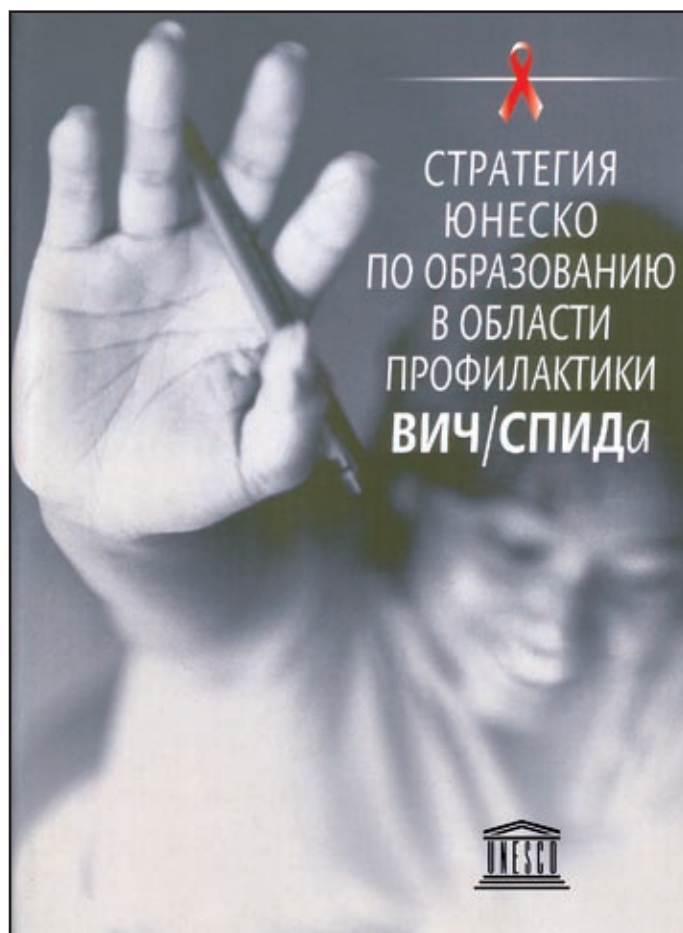
Fiind o agenție care este responsabilă de programele educaționale în cadrul familiei ONU, strategia fundamentală a UNESCO în domeniul educației pentru anii 2004-2008 se referă la necesitatea educației în domeniul profilaxiei HIV/SIDA prin oferirea condițiilor de instruire și îmbogățirea cunoștințelor populației la nivel de comunitate internațională în scopul stopării pandemiei HIV/SIDA, formarea deprinderilor de viață ce exclud riscurile pentru sănătate, garantarea respectării drepturilor omului persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA și a apropiaților acestora.

Strategia în cauză descrie prioritățile UNESCO, precum și aportul pe care îl poate aduce această organizație în combaterea HIV/SIDA în acordarea suportului guvernelor lumii în susținerea programelor de profilaxie a infecției HIV în rândul copiilor și tinerilor.

În misiunea sa, UNESCO este sprijinită de partenerii săi: comisiile naționale pentru UNESCO, ministerele educației, organizațiile neguvernamentale ce activează sub egida UNESCO, precum și ONG-urile de tineret, instituțiile de cercetări științifice, profesori, alți reprezentanți ai societății civile din diferite țări ale lumii.

Strategia UNESCO în domeniul educației privind profilaxia infecției HIV/SIDA vine să completeze șirul de documente internaționale, lansate de celelalte agenții ONU (OMS, UNICEF, UNAIDS, Banca Mondială) și include elaborarea și implementarea în cadrul cooperării internaționale a modelelor de planuri educaționale, pregătirea cadrelor, garantarea drepturilor copiilor orfani și a celor din grupurile de risc la educație privind profilaxia HIV/SIDA.

Atâta timp cât încă nu a fost descoperit un vaccin împotriva infecției HIV, iar tratamentul nu este accesibil tuturor, educația este cea mai efektivă strategie de protecție împotriva infecției HIV. Educația poate să influențeze comportamentul prin oferirea cunoștințelor, formarea deprinderilor corecte, un element fundamental în profilaxia HIV/SIDA fiind respectarea drepturilor omului și egalității gender, manifestarea toleranței și nediscriminării persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA de către societate.

Profilaxia este o metodă sigură de stopare a transmiterii infecției HIV. Educația stă la baza formării comportamentului, reducerii riscului și vulnerabilității, aspecte ce au o legătură directă cu răspândirea infecției HIV. Scopul educației e de a ajuta populația să facă o alegere corectă, să ia decizii bine informate în ceea ce privește relațiile sexuale și folosirea prezervativului.

Educația în baza deprinderilor de viață este orientată spre păstrarea acelor competențe, ce răspund eficient provocărilor legate de epidemia HIV/SIDA. Dimpotrivă, acolo unde epidemia înainteaază cu pași repezi, ea face ravagii și în sistemul educațional, reducând solicitarea la instruire din cauza agravării sănătății.

Cu toate acestea nu este suficient doar să stopezi răspândirea infecției. Educația profilactică trebuie să presupună acordarea ajutorului persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA și susținerea instituțiilor, care se ocupă de elaborarea strategiilor pentru asigurarea continuității acțiunilor în acest domeniu.

Selecție din publicația „Strategia UNESCO privind profilaxia HIV/SIDA în domeniul educației”, UNESCO, 2004

NOTA REDACȚIEI: Comisia Națională pentru UNESCO este prezentă în Republica Moldova din anul 1993, timp în care a derulat peste 30 de programe cu un volum de circa 500.000 dolari SUA.

* Selecție din publicația „Strategia UNESCO privind profilaxia HIV/SIDA în domeniul educației”, UNESCO, 2004

O aventură = ce ne costă viața

Acum jumătate de an soțul meu a fost internat la spital pentru o intervenție chirurgicală. În urma probelor de laborator, a fost confirmat HIV-pozitiv. La sugestia medicului am făcut și eu câteva investigații la Centrul SIDA. Rezultatele au arătat prezența virusului HIV.

Când aflu că ești HIV-infectat, în minte îți vin gândurile cele mai negre: te simți răpus, disperat, însingurat... Eu am reușit să trec peste toate acestea grație medicilor de la Centrul SIDA și celor trei copii ai mei, care, slavă Domnului, sunt sănătoși.

De când am fost depistați seropozitivi, ne aflăm mereu sub supravegherea medicilor. Soțul meu suportă anevoios boala, iar eu de o lună de zile am început tratamentul antiretroviral și mă simt bine. Fiind examinați la mai multe aparate medicale, am aflat că suntem infectați cu HIV de vreo 10 ani. În tot acest răstimp nu am avut nici cea mai mică bănuială că am fi bolnavi.

Despre statutul nostru nu am divulgat până acum nimănui: nici chiar copiilor, rudelor... Mi se pare că imediat ce s-ar afla am fi izolați și dezonorați. Uneori aș vrea să-mi deschid sufletul surorii mele, care-mi este cea mai bună prietenă, dar oare mă va înțelege?

Din cauza că nu avem locuința noastră, suntem nevoiți să schimbăm diferite gazde. Deosebit de greu suportă permutările copii, care trebuie să se acomodeze de fiecare dată la un alt mediu. Știu că le lipsesc multe lucruri dintre cele pe care și le doresc (îmbrăcăminte, rechizite școlare, cărți). Fiind șomeri de câțiva ani (și eu, și soțul) avem un buget care abia de ne ajunge pentru o bucată de pâine. Am încercat de mai multe ori să ne găsim o slujbă. Ceea ce ni s-a propus pentru scurte intervale de timp a fost să vindem în piață și să îngrijim de bătrâni. O alinare și un refugiu am găsit la reprezentanții Asociației „Societate-om-sănătate-viitor”, care au știut să ne asculte, să ne înțeleagă și să ne ajute în clipele cele mai grele.

Când mă simt cu totul epuizată - plec la țară. Liniștea casei părințești, grijile pământului îmi alină durerea și revenind în familie, le iau pe toate de la început, încercând să fiu cea mai grijulie mamă și cea mai bună soție. În general, suntem o familie unită și pentru aceasta cred că mulți ne invidiază. Ceea ce contează pentru mine cel mai mult, însă, e să-mi cresc frumoși copii. Aș vrea să-i pot învăța să ocolească riscurile și să nu repete greșelile noastre. În tinerețe ne-am aventurat să aflăm ce sunt drogurile și acestea ne costă acum viața...

Alexandra R., 39 ani, căsătorită, infectată cu HIV

NOTA REDACȚIEI: Această istorioară tristă este adevărată. Nu am divulgat intenționat numele real al interlocutoarei și recunoaștem, este singura mărturisire de acest fel care ni s-a făcut vreodată. Dorind să aflăm mai multe informații despre organizația ce susține activități pentru persoanele seropozitive, am aflat despre un proiect relativ nou în Republica Moldova, pe care am vrea să Vi-l prezentăm în continuare.

Începând cu aprilie 2005, Asociația „Societate-om-sănătate-viitor”, cu susținerea Fundației Soros-Moldova (grantul Fondului Global de combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei) implementează proiectul „Îmbunătățirea calității vieții persoanelor seropozitive prin acordarea consilierii, suportului și îngrijirii”. Proiectul este axat pe 3 direcții principale și include:

- acordarea consilierii persoanelor seropozitive și membrilor familiei acestora;
- acordarea îngrijirilor la domiciliu;
- acordarea suportului alimentar și social.

Făcând o evaluare a activităților desfășurate până acum, ne bucurăm că pacienții și clienții noștri găsesc binevenite serviciile pe care le propunem, solicitând menținerea și dezvoltarea lor în continuare.

Referindu-ne la prima direcție de activitate – **consilierea** – aceasta este o etapă importantă, în cadrul căreia persoanelor care se testează la HIV li se comunică rezultatul (pozitiv sau negativ). În cazul unui rezultat pozitiv (prezența virusului HIV în sânge), scopul consilierii e de a conștientiza necesitatea de îngrijire, tratament, inclusiv antiretroviral, acordarea suportului informațional pentru integrarea persoanelor cu diagnosticul HIV în societate.

Așa cum consilierul este primul care îi comunică persoanei testate la HIV vestea despre statutul său, rolul consilierii e de a oferi persoanei seropozitive maximum de informații privind transmiterea infecției HIV, formarea comportamentului inofensiv pentru a reduce riscul de infectare a altor persoane, prezența maladiilor oportuniste, necesitatea investigațiilor medicale pentru a iniția tratamentul corespunzător. Consilierea este necesară și membrilor familiei persoanelor infectate cu HIV, care adeseori nu cunosc cum să se comporte cu persoanele respective, ce îngrijiri să le acorde, iar în cazul decesului bolnavilor de SIDA –

n-au cu cine și alina durerea și suferința.

Îngrijirea la domiciliu este cel de-al doilea component al proiectului. Membrii echipei de îngrijire la domiciliu (1 medic și 2 asistente) contribuie la rezolvarea problemelor de sănătate a persoanelor seropozitive și a bolnavilor de SIDA, facilitând adresarea acestora la diferiți specialiști (ginecolog, ftiziater, stomatolog, dermatovenerolog), supraveghind tratamentul recomandat de medicul de familie sau medicul infecționist și distribuind consumabilele medicale conform indicațiilor stabilite în proiect.

Este de menționat că în perioada de referință au fost acordate îngrijiri privind controlul simptomelor (astenie, diaree, dispnee, dureri, greață, vomă, constipație, cefalee, febră, migrene, encefalopatie), îngrijirea viabilității țesuturilor (îngrijirea plăgilor, erupțiilor cutanate, priuritelor cutanate, îngrijirea pielii cu acnee purulente).

Și întrucât starea sănătății persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA depinde în mare parte și de regimul alimentar, în cadrul proiectului nostru este prevăzut oferirea **suportului nutrițional** în baza completării chestionarului de evaluare a necesităților de asistență alimentară.

Potrivit acestuia, suportul alimentar este acordat persoanelor cu stare financiară nesatisfăcătoare, șomerilor, persoanelor din familiile numeroase, persoanelor cu copii în familie, bolnavilor în stadiul avansat al infecției, persoanelor în tratament antiretroviral, persoanelor în stare gravă aflate în penitențiar.

Până la moment, de suportul alimentar au beneficiat 126 persoane din întreaga republică, în total, beneficiarii proiectului nostru fiind circa 700 de persoane.

SILVIA STRATULAT, coordonatorul proiectului „Îmbunătățirea calității vieții persoanelor seropozitive prin acordarea consilierii, suportului și îngrijirii”, Asociația „Societate-om-sănătate-viitor”

Eugenia
medic de familie

Sunt medic de familie și pe sectorul meu am 12 pacienți infectați cu HIV. Dintre ei, doar 1-2 sunt angajați în câmpul muncii, ceilalți se descurcă foarte greu, practic au noroc de părinți, care-i ajută cu mijloace financiare, hrană, loc de trai.

Din experiența pe care o am în lucrul cu persoanele seropozitive, pot spune că majoritatea lor se simt neajutorați, își rezolvă anevoios orice problemă (psihologică, medicală, socială). Prin intermediul proiectului dat, încercăm să-i ajutăm să iasă din spațiul izolării, îi susținem moral și spiritual, îi vizităm la domiciliu, acordându-le îngrijirile medicale corespunzătoare.

Curând voi împlini un an de când activez în acest proiect. Nu este ușor, pentru că o îngrijire profesională, atât de importantă pentru bolnavi, presupune calități deosebite: devotament, răbdare, căldură, confidențialitate. Eu am reușit să câștig încrederea pacienților mei și ceea ce-mi doresc acum e să-i ajut să revină la viața normală a societății.

Maria
asistentă medicală

Despre proiectul de acordare a consilierii, suportului și îngrijirii persoanelor infectate cu HIV și bolnave de SIDA am aflat în cadrul seminarelor de instruire paliativă, organizate pe parcursul anilor 2004-2005 pentru lucrătorii medicali din Asociațiile medicoteritoriale republicane.

Personal, cu persoanele HIV-infectate lucrez de mai bine de 5 ani. În sectorul pe care-l patronez sunt 11 pacienți infectați cu HIV. Îi vizitez des. Unii se află în starea avansată a maladiei, alții,

deși se simt bine, au nevoie de atenție, comunicare. Pacienții sunt foarte diferiți, la fel și situațiile în care se află. O persoană bolnavă de SIDA este ținută la pat și are nevoie să-i deschid măcar fereastra ca să simtă aerul de primăvară... O familie din trei persoane (mama, tata, copilul - cu toții infectați cu HIV) era pe cale să se destrame, dacă nu interveneam cu suficiente argumente pentru a-i convinge că merită să-și trăiască viața așa cum este. (Mama, consumatoare de droguri, lipsea des de acasă. Tatăl, într-un moment de disperare, era gata să-și abandoneze copilul și să plece în lume. După o discuție de 4 ore l-am convins să aibă grijă de copil, să înceapă tratamentul și să-și susțină soția, care se afla într-o situație mai gravă decât el). La moment, familia este întregită, tustrei au început tratamentul anti-retroviral, tata găsimdu-și și un serviciu.

Am adus aceste exemple pentru a demonstra și altora că din orice înfrângere trebuie să ieșim onorabil.

Vera
asistentă medicală

Printre beneficiarii proiectului se numără nu doar persoanele infectate cu HIV și bolnave de SIDA, dar și membrii familiei acestora. Și unii, și alții au nevoie de informații privind metodele de profilaxie a infecției, tratamentul antiretroviral, maladiile oportuniste ș. a.

Paralel cu informațiile teoretice, distribuim consumabile (vată, medicamente pentru controlul simptoamelor, pachete igienice pentru copii), colete alimentare. Totodată conclucăm cu medicii

de familie, alți medici specialiști pentru ca să fie examinați în caz de necesitatea unei intervenții chirurgicale, investigații suplimentare, tratament etc.

În sectorul meu am 10 pacienți infectați cu HIV, pe care-i vizitez de 2-3 ori pe săptămână, cunoscând toate problemele de sănătate pe care le au. În practica mea nu am cunoscut vreun caz ca medicul să refuze să se ocupe de acești pacienți, în cadrul proiectului ducându-se evidența fiecărei persoane în parte.

RÂNDURI DIN MESAJELE BENEFICIARILOR PROIECTULUI

Nu știu dacă am putea găsi cuvintele potrivite pentru a exprima recunoștința pe care o purtăm surorii medicale, care îngrijește de noi.

Suntem o familie din trei persoane infectate cu HIV și până a afla de proiectul Dumneavoastră am trecut prin multe greutăți. Oricât de puternic ai fi, uneori îți pare că este imposibil să mai lupți de unul singur cu boala pe care o ai și cu gândurile care îți slăbesc toate mădularele.

Îi mulțumim Domnului că ne-a trimis o ființă atât de blândă, care și-a luat oarecum responsabilitatea pentru noi. Cred că puțini sunt cei care, aflând că apropiații lor trec printr-o perioadă mai dificilă, pot să le vină în ajutor.

O.S.

Deși Vă cunosc doar de 2 luni, Vă voi fi recunoscător toată viața. Ați fost alături de mine când îmi era cel mai greu, punându-mi la dispoziție medicamente și produse alimentare, pe care, din cauza crizei financiare, nu mi le-aș fi putut cumpăra singur. La sugestia medicului care mă vizitează, am inițiat tratamentul antiretroviral. Într-un timp foarte scurt am început să mă simt bine, iar viața mea a devenit mai plină de sens.

C.M.

TRANSFER DE EXPERIENȚĂ ÎN CONTROLUL TUBERCULOZEI

La începutul lunii februarie curent, ONG „Carlux” a primit în vizită un grup de specialiști, reprezentanți ai sistemului penitenciar din Tadjikistan. Vizita face parte din planul de activități al proiectului „Controlul tuberculozei în penitenciarele din Tadjikistan”, ce a demarat în iunie 2005 cu susținerea colegilor moldoveni, care implementează un proiect similar în Republica Moldova.

În perioada de referință, cu sprijinul ONG „Carlux”, în Tadjikistan a fost evaluată situația epidemică a tuberculozei în penitenciarele din țară, a fost acordată asistență în elaborarea proiectului, au fost organizate laboratoarele, camerele de colectare a sputei, a fost instruit personalul medical în baza strategiei DOTS, primii pacienți fiind luați în tratament în decembrie 2005.

În timpul vizitei, echipa din Tadjikistan (coordonatori de proiect, medici) s-a familiarizat cu activitățile proiectului din Moldova, participând la un curs de instruire privind depistarea, tratamentul, prevenirea tuberculozei, coinfecția TB/HIV, tratamentul DOTS Plus etc. În același timp, oaspeții au beneficiat de o conlucrare strânsă cu medicii din cadrul spitalului de profil larg Pruncul, secției medicale a penitenciarului nr.3 din Chișinău, care au relatat despre metodele practice de tratament al bolnavilor, administrarea direct observată a medicamentelor, înregistrarea și raportarea în baza strategiei DOTS.

Pe parcursul celor două săptămâni de aflare în Moldova, colegii

din Tadjikistan au vizitat colonia de corecție nr.18 din Brănești, Orhei și au avut mai multe întâlniri cu reprezentanții ONG „Carlux”, care au răspuns la toate întrebările ce țin de implementarea eficientă a proiectului „Controlul tuberculozei în penitenciarele din Moldova”.

Mahmud Madjidov

coordonator de proiect, Tadjikistan

Mă bucur pentru oportunitatea de a vizita Republica Moldova. În calitate de coordonator de proiect în țara mea, mă interesează mult rezultatele obținute de colegii noștri moldoveni, care au o experiență avansată în domeniul tratării bolnavilor de tuberculoză în penitenciare conform strategiei DOTS. Noi suntem abia la început de cale și avem mult de învățat pornind cu elaborarea conceptului proiectului și realizarea practică a lui. Această vizită de studiu pentru mine este importantă pentru că am văzut multe lucruri practice ce țin de depistarea pacienților, tratamentul direct observat în penitenciare, monitorizarea activităților, suportul alimentar al pacienților, prevenirea maladiilor infecțioase etc. Cea mai mare noutate pe care am aflat-o se referă la oferirea suportului deținuților la eliberarea din penitenciare pentru continuarea tratamentului; conlucrarea cu autoritățile sistemului penitenciar și civil, cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale. Împreună cu colegii mei avem deja câteva idei despre modul în care am putea implementa unele activități de acest fel în Tadjikistan.

Asoev Nasredin

medic, Tadjikistan

Fiind medic de specialitate, trebuie să Vă spun că situația privind tuberculoza în penitenciarele din Tadjikistan este deosebit de gravă. Aceasta și din cauza că ani la rând pacienții noștri au fost tratați doar cu câteva medicamente și într-un mod anarhic. O speranță că lucrurile ar putea fi esențial îmbunătățite ne-au dat-o reprezentanții Misiunii „Caritas Luxembourg”, care s-au aflat într-o vizită de lucru în țara noastră în iunie trecut. Doar la câteva luni de la lansarea activităților, primii 40 de pacienți au început tratamentul conform strategiei DOTS.

Folosindu-mă de această ocazie, aș vrea să aduc mulțumiri colegilor noștri din Moldova, care, pe tot acest parcurs, ne acordă consultanță tehnică și informațională în implementarea proiectului de control al tuberculozei în penitenciare.

NOTĂ: Potrivit organizatorilor de la ONG „Carlux”, de asemenea vizite de studiu în viitorul apropiat vor beneficia și alți specialiști ai sistemului penitenciar din Tadjikistan. În cadrul întâlnirilor, reprezentanții celor două proiecte (din Moldova și Tadjikistan) vor analiza rezultatele tratamentului primilor pacienți, care la acel moment vor încheia cura medicamentoasă conform strategiei DOTS.

REȚEAUA NAȚIONALĂ A EDUCATORILOR „DE LA EGAL LA EGAL” ESTE IMPLICATĂ ÎN ACTIVITĂȚILE DE PROMOVARE A COMPORTAMENTELOR SIGURE PENTRU TINERI

În iulie 2005, în baza acordului dintre UCIMP TB/SIDA și UNFPA (Fondul Națiunilor Unite pentru Populație) și-a început activitățile proiectul „Disponibilitate sporită a informației privind prevenirea HIV/SIDA pentru tinerii vulnerabili din Republica Moldova”. Proiectul a fost aprobat de Consiliul național de coordonare TB/SIDA pentru perioada: august 2005-februarie 2008.

Una din activitățile majore, pe care s-a pus accentul în proiectul dat este „Educația de la egal la egal”. Aceasta are menirea să dezvolte cunoștințe, atitudini, convingeri și comportamente lipsite de riscuri ca rezultat al procesului de informare. În contextul educației „de la egal la egal” aceasta înseamnă că persoanele care sunt selectate pentru a fi educatori „de la egal la egal” trebuie să fie lideri de opinie, să se bucure de încredere în rândul grupului țintă. Rolul liderilor de opinie este deosebit de important în stabilirea legăturii directe cu publicul la care se adresează, acest lucru realizându-se prin contacte sociale zilnice și nu prin activități formale. Educația „de la egal la egal” trebuie privită ca un exemplu de parteneriat între tineri și adulți. O educație „de la egal la egal” de bună calitate presupune ca tinerii să conlucreze pentru a îndeplini obiectivele unui singur program – conștientizarea pericolului HIV/SIDA, furnizarea informațiilor necesare și dezvoltarea abilităților pentru a se proteja de infecția HIV/SIDA, dezvoltarea unei atitudini tolerante față de persoanele infectate sau afectate de HIV/SIDA.

UNFPA a devenit agenție implementatoare a activităților de promovare a sănătății reproducerii, inclusiv prevenirea HIV/SIDA în rândul tinerilor instituționalizați (în special, a celor din penitenciare). Metodologia educației „de la egal la egal” se bucură de mare succes

În ultimii ani și este deosebit de atractivă prin faptul că-și propune să dezvolte personalitatea fiecărui tânăr.

Rețeaua națională a educatorilor „de la egal la egal” a fost creată în septembrie 2004, fiind susținută de UNFPA. Programul de educație „de la egal la egal” (Y-peer) a fost aprobat ca tehnologie eficientă de instruire de Ministerul Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova.

Familia educatorilor „de la egal la egal” continuă să crească, completându-se curent cu încă 21 de educatori-formatori Y-peer, tineri și entuziaști. Aceștia au suplinit Rețeaua națională de formatori-instructori „de la egal la egal”, care numără actualmente peste 60 de persoane.

Temele abordate în cadrul cursurilor de formare a educatorilor vizează aproximativ întreg spectrul vieții tinerilor, oferindu-le cunoștințe ce țin de comunicare și transmiterea informației în cadrul grupului, voluntariatul, modalitățile de organizare a activităților, formarea imaginii și educarea respectului față de sine, percepția valorilor, luarea deciziilor, relațiile interpersonale etc. Nu au fost trecute cu vederea

nici problemele combaterii consumului de droguri și alcool, sănătatea reproducerii, prevenirea HIV/SIDA, comunicarea pentru schimbarea comportamentală.

Educatorii „de la egal la egal” dispun de ghiduri și materiale informative pentru procesul de instruire și informare, propuse de Grupul comun al agențiilor Națiunilor Unite pentru dezvoltarea și protecția sănătății tinerilor din Europa de Est și Asia Centrală, subcomitetul pentru educație „de la egal la egal”.

În cadrul activităților de instruire, adolescenții și tinerii din raioanele Republicii Moldova au posibilitatea să discute deschis cu semenii lor și să abordeze acele teme, care îi interesează mai mult. Noii „peer-educatori”, la rândul lor, se antrenează în arta comunicării, primesc informații și își dezvoltă abilitățile necesare pentru rezolvarea conflictelor, prevenirea violenței și comportamentelor riscante legate de sexul neprotejat, avort, sarcină nedorită, infecțiile cu transmitere sexuală și HIV/SIDA.

Activitatea Rețelei naționale a educatorilor „de la egal la egal” din Republica Moldova are deja rezultate palpabile. În cadrul Campaniei „Pro-Sănătatea”, desfășurată anul trecut, membrii Rețelei, alături de voluntarii experimentați ai Societății de planificare a familiei din Moldova (SPFM), au desfășurat activități de informare și educare pentru circa 1200 tineri din școlile și liceele țării. Alte sesiuni de informare, educare și comunicare în sănătatea reproducerii (inclusiv HIV/SIDA) cu adolescenții instituționalizați (penitenciarul din Rusca) au avut loc în noiembrie 2005.

Activitățile Rețelei naționale „Y-peer” din Moldova sunt organizate și monitorizate de către UNFPA și Societatea de planificare a familiei din Moldova (SPFM), organizație neguvernamentală, care întrunește peste 200 de voluntari. Grupul-țintă al Societății sunt adolescenții și tinerii, persoanele din grupurile cu comportamente riscante, familiile tinere și persoanele din grupurile social-vulnerabile.

În acest an, UNFPA împreună cu SPFM vor extinde activitățile „de la egal la egal”, în special, în regiunea transnistreană. Astfel, instruirea educatorilor „de la egal la egal” și constituirea rețelelor în regiunea din stânga Nistrului, vor contribui la fortificarea Rețelei „Y-peer” pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Educatorii „de la egal la egal” sunt selectați din rândul celor mai activi elevi ai școlilor, liceelor, ONG-urilor din domeniul sănătății reproducerii prin intermediul mass media.

Angela Alexeiciuc, UNFPA

Adrian Lupușor, educator

În cadrul atelierelor „de la egal la egal” am aflat multe lucruri noi ce țin de sănătatea reproducerii. A fost captivant și interactiv, pentru că am avut parte de niște colegi receptivi și buni formatori. Voi încerca să sistematizez informația acumulată pentru a o putea transmite și altor tineri. Ar fi bine ca Rețeaua „peer-educatorilor” să existe cât mai mult timp, pentru că misiunea ei este nobilă, ajută la crearea unei societăți sănătoase atât din punct de vedere intelectual, cât și fizic.

Anastasia Țurcanu, educator

Cred că astfel de seminare sunt utile din considerentul că fiecare dintre noi face parte dintr-un colectiv, în care vrea să se încadreze cât mai bine. Numai prin comunicare și cunoștințe temeinice poți să ai încredere în forțele proprii și să fii stăpân pe situație.

Doina Buruiiană, educator

Cursurile de inițiere și formare „de la egal la egal” m-au ajutat să înțeleg ce este autodeterminarea, adăugând la piramida valorilor mele personale toleranța și aprecierea sincerității. Mi-ar place să transmit și colegilor mei de clasă aceste informații, pentru că știu că au nevoie de ele, chiar dacă în aparență arată viceversa.

TUBERCULOZA POATE FI TRATATĂ!

PRIN CAMPANIILE DE COMUNICARE ÎN MASĂ NOI DEZVOLTĂM RESURSELE UMANE

La 24 martie curent, Alianța Internațională Americană pentru Sănătate (AIHA) a lansat în cadrul proiectului „Fortificarea controlului tuberculozei în Republica Moldova” prima campanie informațională pentru locuitorii din stânga Nistrului. Solicitat de corespondentul nostru, Viorel Soltan, directorul proiectului, s-a oferit să ne dea mai multe detalii privind evenimentul în cauză.

Viorel SOLTAN
director de proiect, AIHA

COR.: Dle Viorel Soltan, prin ce este semnificativă campania „Tuberculoza poate fi tratată” din acest an?

Viorel SOLTAN: Campania de informare și educare a populației, lansată de Alianța Internațională Americană USAID în acest an este o continuare a acțiunilor precedente și promovează aceleași mesaje-cheie: „Tuberculoza poate fi tratată. Adresați-vă la medic!”. Totuși, specificul actualei campanii constă în faptul că se adresează unui public mult mai concret în Chișinău, iar geografia intervențiilor noastre include și regiunea de est a Nistrului.

Astfel, întrucât anul trecut au fost înregistrate mai multe cazuri de îmbolnăvire cu tuberculoză în rândul studenților, am decis să inițiem un șir de activități informaționale în instituțiile superioare de învățământ. În perioada martie-aprilie curent, un grup de lectori, pregătiți pentru a lucra cu medicii de familie și surorile medicale, vor susține o serie de întâlniri cu studenții diferitor instituții de învățământ cu scopul de a-i atenționa asupra pericolului gravității maladiei și necesității adresării la medic în cazul suspectării anumitor simptome, caracteristice tuberculozei. Această inițiativă a fost coordonată cu administrația fiecărei instituții și sperăm la un impact cât mai bun din partea beneficiarilor, care vor primi și toate materialele noastre informative.

Cât privește campania de informare în Transnistria, aceasta a început cu o conferință de presă în orașul Tiraspol, în cadrul căreia au fost prezentate scopurile, obiectivele și rezultatele așteptate. Campania presupune răspândirea materialelor informative în domeniul tuberculozei prin toate canalele posibile: mass media (clipuri audio și video), instituții medicale (broșuri și ghiduri pentru bolnavii de tuberculoză, rudele și persoanele apropiate), activități de informare a publicului în școli, instituții medicale, colective de muncă (calendare, foi volante, pliante despre DOTS – cea mai cost eficientă strategie de control al tuberculozei și informații despre tratamentul gratuit al tuberculozei).

COR.: Cine v-a organiza aceste activități?

Viorel SOLTAN: În cadrul proiectului nostru au fost pregătiți un grup de 40 de formatori, care vor lucra în Bender, Tiraspol, Râbnita, Slobozia, Dubăsari și Camenca. Circa 1/3 din personalul instruit o constituie medicii ftiziatri și medicii terapeuți de sector, care vor lucra cu populația matură. Ceilalți formatori sunt studenții colegiilor de medicină, care merg cu un program de informare prin instituțiile de învățământ mediu și mediu tehnic de specialitate din Bender și Tiraspol, cu perspectiva de a acoperi și alte grupuri țintă pe parcurs. Este de menționat că formatorii și-au început activitatea cu foarte mare entuziasm înainte de lansarea oficială a campaniei.

COR.: Ați putea să ne spuneți cum au fost instruiți formatorii?

Viorel SOLTAN: Pentru medici a fost organizat un seminar de 2 zile privind dezvoltarea deprinderilor de comunicare pentru a-i ajuta să-și pregătească niște prezentări scurte, interesante și convinșătoare.

Un seminar analogic a fost organizat pentru studenții de la medicină. Seminarul a fost susținut de Feodora Rodiucova (șeful grupului de informare al colegiului de medicină din Bălți) și Anastasia Donțu, studenta aceleiași instituții. După seminar, participanții au avut la dispoziție o săptămână pentru a se pregăti individual. La fel, pentru ei a fost organizată o deplasare la colegiul de medicină din Bălți. Este îmbucurător că inițiativa noastră a fost susținută de conducătorii tuturor celor trei instituții de învățământ, fapt pentru care aș dori să le mulțumesc domnilor Vasile Enachi (Bălți), Nicolai Micolișin (Tiraspol) și Ion Carp (Bender).

COR.: În cadrul proiectului Dumneavoastră un rol important le revine mijloacelor de informare în masă. În ce măsură este implicată mass media în controlul tuberculozei în acest an?

Viorel SOLTAN: Luând în considerație că activitățile de bază ale campaniei se vor desfășura în Transnistria, noi am organizat un seminar de 2 zile pentru jurnaliștii din această regiune. Lectorii și colaboratorii de la AIHA au oferit reprezentanților mass media maximum de informații pentru a-i ajuta să reflecte corect problemele legate de tuberculoză. Seminarul le-a oferit posibilitate jurnaliștilor să stabilească relații de colaborare cu serviciile antituberculoase, ceea ce este deosebit de important atunci când dorim ca populația să primească informații din prima sursă. Pentru stimularea jurnaliștilor și a autorilor netulari de a scrie mai mult despre problemele tuberculozei, AIHA a anunțat un concurs pentru cele mai bune materiale difuzate sau publicate în mass media pe parcursul următoarelor 2 luni de desfășurare a campaniei.

COR.: În susținerea campaniei de informare „Tuberculoza poate fi tratată” anul trecut a fost pregătit un volum impunător de materiale informative. Care este situația la moment: folosiți rezervele anului precedent sau ați editat ceva nou?

Viorel SOLTAN: După fiecare etapă a campaniei noi analizăm atât reacțiile parvenite la oficiu din partea populației, cât și întrebările, sugestiile, recomandările care sunt făcute lectorilor, specialiștilor noștri în timpul diferitor întâlniri. Reieșind din aceste considerente, la setul de materiale deja existent noi am mai adăugat un buclat despre tuberculoza la copii și un ghid privind desfășurarea activității de informare și educare a lucrătorilor medicali. O altă parte a materialelor publicate au fost reeditate pentru a asigura accesul cât mai larg al populației la aceste informații.

COR.: Organizațiile care desfășoară campanii de informare în domeniul ocrotirii sănătății adeseori se limitează la difuzarea diferitor materiale audio și video, precum și la publicarea celor mai simple materiale tipografice. Ce vă determină pe Dumneavoastră să inițiați seminare, cursuri de instruire, concursuri în cadrul campaniei?

Viorel SOLTAN: Poți să-i dai unui înfometat o bucată de pâine ca să-i potolești foamea pe un timp, dar poți să-i dai o undiță și să-l înveți cum să-și câștige singur pentru existență viața-ntreagă. Îmi place să aduc acest exemplu pentru a vă convinge cât de important este să-i atragem în activitățile noastre de informare pe oamenii de cele mai diferite profesii, interese, vârstă. Tuberculoza este o maladie social condiționată și stoparea epidemiei este posibilă prin cunoașterea problemelor ce le cauzează, înfruntarea indiferenței, grija pentru sănătatea noastră și a celor apropiați nouă.

Unul din principiile de activitate a organizației AIHA constă în dezvoltarea resurselor umane, formarea nucleelor de entuziaști și atragerea în jurul acestora a altora, care prin credibilitatea, bunătatea, generozitatea lor îi vor face pe semenii lor să creadă în forțele și capacitățile proprii pentru a răspunde eficient oricărei provocări.

Corespondentul „Buletinului Informativ”

PROMOTORII CAMPANIEI "TUBERCULOZA POATE FI TRATATĂ" ÎN REGIUNEA DE EST A NISTRULUI

O PROBLEMĂ CE NECESITĂ O ABORDARE COMPREHENSIVĂ DIN PARTEA TUTUROR REPREZENTANȚILOR SOCIETĂȚII

După cum se știe, tuberculoza este o problemă globală de sănătate publică, care necesită o abordare comprehensivă din partea tuturor reprezentanților societății: politicieni, specialiști ai sistemului de ocrotire a sănătății, jurnaliști, cetățenii de rând ai oricărui stat.

În 1993, Organizația Mondială a Sănătății pentru prima dată a recomandat strategia DOTS ca o metodă cost-eficientă de combatere a tuberculozei la nivel internațional. În următorii zece ani, mai mult de 180 de țări din lume au adoptat și implementat această politică de sănătate, printre care și Republica Moldova. În baza strategiei DOTS, Republica Moldova implementează deja al doilea program național de profilaxie și control al tuberculozei pentru anii 2006-2010 (primul program fiind realizat în anii 2001-2005). În scopul realizării programelor respective, regiunea din stânga Nistrului participă la implementarea strategiei DOTS prin organizarea și desfășurarea unui șir de activități de instruire a personalului medical, diagnosticarea tuberculozei prin microscopia sputei, tratarea bolnavilor de tuberculoză cu preparate antituberculoase efective, pe care le primim prin Programul național de control al tuberculozei din Republica Moldova regulat și în cantități suficiente.

Foto de la conferința de presă din 24 martie 2006. De la stânga la dreapta: **V. Soltan, S. Arcadie, I. Zatușevski**

Referindu-ne la situația epidemică a tuberculozei în regiunea de est a Nistrului, ne îngrijorează, în special, creșterea incidenței tuberculozei în rândul copiilor. Alt indice este mortalitatea bolnavilor prin tuberculoză. Deși în anul trecut, acesta s-a micșorat comparativ cu 2004, înțelegem că sunt necesare încă multe eforturi pentru ridicarea nivelului de informare și educare a populației privind adresarea la medic la primele simptome caracteristice tuberculozei, cunoașterea acestor simptome etc., lucru ce va fi realizat prin intermediul campaniei pe care o lansăm astăzi, de Ziua Mondială de combatere a tuberculozei.

Folosindu-mă de această ocazie, aș dori să aduc mulțumiri reprezentanților proiectului de fortificare a controlului tuberculozei (AIHA) pentru spiritul de inițiativă și tot suportul informațional și tehnic pe care ni-l acordă în implementarea campaniei „Tuberculoza poate fi tratată”, prevăzută pentru aprilie-mai curent.

Svetlana ARCADIEV,
reprezentantul sistemului de ocrotire a sănătății din regiunea de est a Nistrului

MÂNDRI DE MISIUNEA CARE LE-A FOST ÎNCREDINȚATĂ

Școala de medicină din orașul Tiraspol s-a încadrat în campania de informare „Tuberculoza poate fi tratată” pe la mijlocul lunii martie. Formatorii, studenții de la cursurile I, II și III, care au manifestat interes pentru această campanie s-au pregătit cu multă seriozitate de întâlnirile cu semenii lor, care apreciază în deosebi maniera interactivă de transmitere a informației: sub formă de scenete, victorine, rezolvarea rebusurilor la tema tuberculozei ect.

Am asistat de mai multe ori la aceste ore de discuție și am observat cu câtă responsabilitate studenții noștri își îndeplinesc angajamentul. Sunt bucuroși că-și pot ajuta semenii în obținerea unei informații utile pentru sănătate, dar și mândri de misiunea care le-a fost încredințată.

Propunerea mea e ca sfârșitul campaniei să fie consemnat printr-o conferință studentească, în cadrul căreia acești tineri frumoși de 16-17 ani, care au fost implicați în promovarea campaniei, să-și împărtășească impresiile vizavi de experiența pe care au acumulat-o.

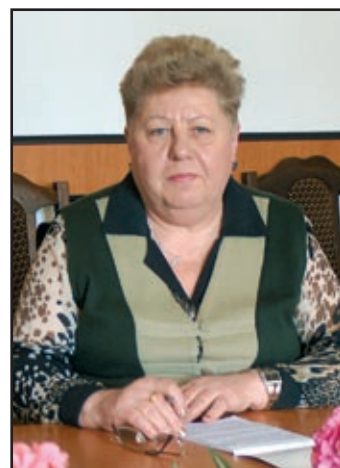
Valentina MICOLIȘINA
director adjunct, școala de medicină din or. Tiraspol

NE-AM IMPLICAT DIN PRIMA ZI DE LANSARE A CAMPANIEI

Studenții și profesorii Colegiului de medicină din Bender s-au implicat din prima zi de lansare a campaniei în informarea semenilor săi de la cele 20 de școli medii, 2 gimnazii și 8 școli medii de specialitate din oraș privind transmiterea tuberculozei și necesitatea consultării medicului în cazul apariției unor simptome ale tuberculozei. Avem un grup de voluntari (studenți ai cursurilor II-III-IV), care în baza unui plan de lucru, aprobat de direcția fiecărei instituții de învățământ, desfășoară lecții de informare în clasele I-X, în timpul convenabil pentru ei (de regulă, după lecții sau la orele de clasă). Primele reacții atât din partea studenților, cât și a beneficiarilor sunt pozitive.

Nona CREMENO
profesor la Colegiul de medicină din or. Bender

TUBERCULOZA POATE FI TRATATĂ!

PROMOTORII CAMPANIEI "TUBERCULOZA POATE FI TRATATĂ" ÎN REGIUNEA DE EST A NISTRULUI

Pentru lecțiile de informare a semenilor mei m-am pregătit foarte serios. Am citit literatura de specialitate, care ne-a fost transmisă în cadrul campaniei, am participat la training, am ascultat sfaturile profesorilor, care ne-au învățat cum să ne facem o prezentare de succes. Astfel, până la 3 mai vom avea o agendă plină în fiecare zi. Prin lecțiile de informare, pe care le susținem în fața diferitor grupuri de elevi, ne dezvoltăm abilități de comunicare cu auditoriul, lucru important, doar în profesia pe care o vom îmbrățișa vom avea nevoie de aceste practici.

În general, activitățile la care participăm ne întăresc și mai mult cunoștințele teoretice.

Olga BUTENCO
Colegiul de medicină din Bender

OPINIILE FORMATORILOR

M-am inclus în campania „Tuberculoza poate fi tratată” benevol, pentru că doresc să deprind o experiență nouă, ce mă va ajuta să devin un bun specialist în viitor. Primele lecții practice le-am susținut în fața colegilor mei și a fost destul de ușor, pentru că ei au cunoștințe temeinice în acest domeniu.

Discuțiile pe care le am cu semenii mei din alte instituții îmi aduc o plăcere și mai mare. Mă bucură că tinerii doresc să afle cât mai mult despre felul cum trebuie să-și păstreze sănătatea.

Mihaela BERZOI
Colegiul de medicină din Bender

DATE ȘI CIFRE • DATE ȘI CIFRE

- Mai mult de 8 milioane de oameni se îmbolnăvesc de tuberculoză anual.
- O treime din populația lumii este la moment infectată cu bacilul de tuberculoză.
- Tuberculoza omoară mai mulți tineri și adulți decât oricare altă maladie infecțioasă.
- În fiecare 10 secunde cineva se îmbolnăvește de tuberculoză.
- Tuberculoza este o maladie infecțioasă, dar numai persoanele ce suferă de tuberculoza pulmonară sunt contagioase.
- Un bolnav netratat de tuberculoză poate infecta anual 10-15 persoane.
- OMS și-a propus ca până în 2010 să fie depistate 70% și tratate 85% din cazurile de tuberculoză.
- DOTS (Directly Observed Treatment, Short-course - supravegherea terapeutică directă, tratament -scurt) este tactica de tratament recomandată de OMS de depistare și tratare a tuberculozei.
- DOTS îmbină cinci elemente: sarcinile politice, serviciile de microscopie, asigurarea cu medicamente, sistemele de monitorizare și supravegherea terapeutică directă.
- DOTS poate trata cu succes mai mult de 9 din 10 pacienți bolnavi

de tuberculoză ce încheie tratamentul sau poate avea o rată de tratament în valoare de 95%.

- DOTS previne contaminarea și apariția formelor rezistente polimedicamentoase de tuberculoză (MDR-TB).
- Tratamentul unui pacient de tuberculoză pe o perioadă de 6 luni prin DOTS constituie 11 dolari SUA.
- DOTS nu necesită internarea îndelungată a pacienților în spital și ei pot să se întoarcă la serviciu într-o perioadă scurtă de timp.
- Tratamentul efectiv al tuberculozei a fost estimat la numai 3-7 dolari SUA pentru fiecare an de viață supraviețuit.
- DOTS poate adăuga doi ani de viață bolnavilor de tuberculoză HIV-pozitivi și 20-25 ani persoanelor HIV-negative.
- DOTS poate salva ani din viața unei persoane HIV-pozitive: tratamentul medicamentos al bolnavilor de tuberculoză poate fi tot atât de efectiv atât pacienților HIV-pozitivi, cât și celor HIV-negativi.

Sursa: TB Advocacy, A Practical Guide 1999, WHO Global Tuberculosis Program WHO Fact sheet N° 104, August 2002; <http://www.stoptb.org/tuberculosis/default.asp>

TINERII ÎMPOTRIVA HIV/SIDA

La 13 martie 2006, în sala mică a cinematografului „Patria” (sectorul centru), a avut loc festivitatea „Tinerii împotriva HIV/SIDA”, în cadrul căreia au fost premiați câștigătorii concursului „206 premii pentru ca în 2006 să fii protejat”, desfășurat de către Centrul Tănărului Jurnalist din Moldova (CTJM), cu susținerea Fundației SIDA Est-Vest (AFEW).

La eveniment au participat mai mulți tineri, care s-au implicat activ în activitățile de profilaxie a infecției HIV/SIDA în Republica Moldova, precum și Dorin Chirtoacă (Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului), Alexandru Buraga (Ministerul Educației, Tineretului și Sportului), Nicu Țarnă (formația „Gândul măței”) și Victor Bivol (autorul filmulețului „Cupidon în acțiune”), care au apreciat importanța activităților realizate de tineri pentru profilaxia infecției HIV/SIDA.

Ilustrație la filmulețul „Cupidon în acțiune”

Invitația de a participa la concursul „206 premii pentru ca în 2006 să fii protejat” a fost expediată în total la circa 5000 de adrese e-mail, la concurs înregistrându-se 105 participanți, care au și împărțit premiile oferite de către AFEW.

Ideea concursului reiese din conținutul filmului „Cupidon în acțiune”, o peliculă de 45 de secunde, timp în care Cupidon îi îndrăgostește pe doi tineri, care stăteau triști pe o bancă la o stație de troleibuz.

Pentru a participa la concurs, tinerii trebuiau să trimită link-ul: www.ctjm.md/teiubeste.shtml la cel puțin cinci adrese de e-mail, inclusiv adresa ma-protejez@gmail.com

Filmulețul și concursul au fost realizate în cadrul campaniei „Stilat, modern și protejat”, mesajele căreia sunt de a-i face pe tineri responsabili pentru propria lor sănătate.

Material preluat din comunicatul de presă al CTJM.

ACTIVITĂȚILE PROFILACTICE ÎN RÂNDUL TINERILOR SUNT NECESARE PENTRU A PREVENI RĂSPÂNDIREA INFECȚIEI HIV/SIDA ȘI INFECȚIILE CU TRANSMITERE SEXUALĂ

În Strategia Națională pentru Tineri, aprobată de Guvernul Republicii Moldova la 22 decembrie 2004, se menționează că în ultimele decenii tinerii din Republica Moldova tot mai mult sunt expuși unui comportament riscant. Pe lângă consumul tutunului, alcoolului, drogurilor de la o vârstă destul de fragedă, tinerii practică relații sexuale neprotejate, ceea ce le afectează grav sănătatea, în special, sănătatea reproducerei.

Fluxul continuu și necontrolabil de informație de la canalele de televiziune (violență, abuz sexual, pornografie etc.), Internetul (situri porno), revistele și ziarele de calitate redusă, unde se publică materiale cu conținut dubios, sporesc gradul de expunere a tinerilor la comportamentele riscante. Iată doar câteva statistici oficiale, ce caracterizează sănătatea tinerilor.

Numărul anual al avorturilor în Republica Moldova oscilează între 14.500 și 16.000. Circa 10 % din avorturile înregistrate sunt efectuate tinerelor în vârstă de 15-19 ani. În anul 2005, au fost efectuate 1454 avorturi la tinerele cu vârsta de 15-19 ani.

În baza supravegherii epidemiologice, din anul 2000 se observă o creștere a infecției HIV pe calea transmiterii sexuale (de la 20,26 % în 2001 la 54,59% în 2005). Din cercurile înguste ale grupurilor vulnerabile, epidemia HIV se apropie de pragul revărsării în populația generală.

În perioada de referință, a crescut numărul femeilor infectate cu HIV de la 26,72% în 2001 la 40,90 % în 2005 și a gravidelor HIV pozitive (2001 și 2002 – 0, în 2003 -12 femei, în 2004- 52, în 2005 – 71). Cei mai afectați, totuși, sunt tinerii cu vârsta de 15-19 ani (9,7%), 20-24 ani (29,33%), 25-29 de ani (25,98%) și 30-34 ani (18,08%), în total – 83,09%.

Referindu-ne la infecțiile cu transmitere sexuală (ITS) 57,2 % din numărul total al cazurilor de infectare cu sifilis sunt înregistrate la tinerii cu vârsta de 15-29 ani și 75,9% din numărul total al cazurilor de infectare cu gonoree - la tinerii de aceeași vârstă.

Aceste cifre alarmante dictează necesitatea implementării unor măsuri urgente și masive de profilaxie atât a infecțiilor cu transmitere sexuală, infecției HIV/SIDA și a avorturilor în rândul tinerilor, precum și discutarea la nivel național și comunitar a problemelor legate de sexualitate, comportamente riscante, practici culturale, care pot spori sau diminua probabilitatea transmiterii infecției HIV.

“REPUBLICA MOLDOVA – O ȚARĂ A TUTUROR!”

Asociația Jurnaliștilor din Medicină lansează în 2006 un șir de activități de informare și sensibilizare a publicului cu genericul: “Republica Moldova – o țară a tuturor!”, ce au drept obiective promovarea unei culturi a toleranței și a spiritului de acceptare a diversității ca elemente esențiale ale unei societăți deschise.

Extinderea fenomenelor de intoleranță, violență, ură, antisemitism și xenofobie se observă și în republica noastră, țară bântuită în acest segment temporal de confruntări ideatice între grupuri de diferite etnii, confesiuni religioase, orientări sexuale etc. Lipsa unei reacții de răspuns la aceste fenomene ar putea avea în timp ca efect aprofundarea problemelor sociale și, mai mult, un indice clar de pierdere a valorilor democratice.

Pentru a desfășura o activitate de prevenire a infecțiilor cu transmitere sexuală și a infecției HIV/SIDA, Ministerul Sănătății și Protecției Sociale, în parteneriat cu organizațiile neguvernamentale ce activează în domeniul profilaxiei infecției HIV/SIDA/ITS și reprezentanții organizațiilor internaționale, a elaborat Cadrul strategic pentru comunicare în domeniul infecției HIV/SIDA/ITS. Acest document a fost aprobat de către Colegiul Ministerului Sănătății la data de 29 martie 2005.

Implementarea Cadrului strategic a fost inclusă și în Programul național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiile cu transmitere sexuală pentru anii 2006-2010 (Hotărârea Guvernului nr. 948 din 5 septembrie 2005).

Rezultatele evaluării cunoștințelor, atitudinilor și practicilor vis-a-vis de infecția HIV/SIDA efectuate în luna martie 2005 în diferite teritorii ale republicii a scos în evidență unele tendințe negative și a permis elaborarea activităților educaționale de promovare a modului sănătos de viață, prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv a infecției HIV. Aceste activități sunt îndreptate spre creșterea responsabilității tinerilor pentru sănătatea lor, în special cea sexuală, reproductivă.

Activitățile și mesajele adresate tinerilor sunt realizate în concordanță cu recomandările Organizației Mondiale a Sănătății și altor structuri competente ca UNAIDS, UNESCO, CDC Atlanta.

Materialele educaționale și de profilaxie a infecției HIV, difuzate tinerilor, au fost recenzate de către specialiștii în domeniul comunicării, sănătății publice, de psihologi și testate la tinerii din grupul țintă: fete și băieți cu vârsta de 15-29 ani, locuitori din zona rurală și urbană a țării.

Materialele elaborate urmăresc scopul de a aduce tinerilor sexual activi o informație adecvată din punct de vedere medical și psihologic pentru a lua o decizie corectă în vederea păstrării sănătății sexuale, reproductive. Ele informează despre infecția și infectarea cu HIV, transmiterea infecției, semnele de infectare, testarea la HIV, ce este „fereastra imunologică”, unde poate fi realizat testul la HIV, situația privind infecția HIV/SIDA în Republica Moldova.

Din soluțiile care sunt recomandate tinerilor, în primul rând, este abținerea de la relațiile sexuale care garantează 100% protecția față de infecția HIV/SIDA, iar dacă tânărul ia decizia de a practica relațiile sexuale i se recomandă să utilizeze prezervativul ca unică măsură de protecție împotriva infecției HIV/SIDA existentă la momentul, care în același timp protejează și de infecțiile cu transmitere sexuală.

Tinerilor li se mai oferă adresele și datele de contact ale serviciilor care ar putea oferi consultanță și asistență suplimentară, liniile telefonice de ajutor, unde se pot adresa în caz de necesitate.

Cercetările de ultimă oră arată că programele ce oferă tinerilor informația completă atât despre beneficiile abținentei, cât și despre contracepție contribuie mai mult la formarea atitudinii responsabile față de sănătatea proprie, decât programele, care sunt concentrate exclusiv pe abținere.

Extras din nota informativă a Serviciului de presă al Ministerului Sănătății și Protecției Sociale.

Ținând cont de domeniul medical, intoleranța este cel mai des resimțită de către persoanele care trăiesc cu HIV/SIDA, cele cu handicap, bolnavii de tuberculoză, persoanele traficate, minoritățile sexuale, bolnavii mental etc. care și reprezintă grupurile marginalizate, ce înfruntă probleme serioase de adaptare, de integrare și de acceptare din partea societății.

Proiectul: “Republica Moldova – o țară a tuturor!” include:

- 2 traininguri pentru jurnaliști care prevăd școlarizarea acestora prin intermediul experților invitați;
- 1 campanie mediatică (aprilie-iunie), pe parcursul căreia vor fi difuzate reportaje televizate, emisiuni radio, mai multe articole de analiză în mass media scrisă;
- 1 concurs pentru cele mai reușite articole, emisiuni radio și TV, știri pregătite de agențiile de presă cu premierea autorilor la sfârșitul activității proiectului.

RUSIA VA ALOCA 107 MILIOANE DOLARI SUA PENTRU SPORIREA EFORTURILOR DE LUPĂ ÎMPOTRIVA HIV/SIDA

HIV/SIDA este acum una din prioritățile naționale ale Rusiei. Astfel, în 2006, Guvernul Rusiei plănuiește să aloce 107 milioane dolari SUA și 267 milioane dolari SUA în 2007 pentru un efort fără precedent în lupta împotriva acestei maladii, a anunțat Vladimir Starodubov, viceministrul sănătății publice, relatează Agenția France-Press.

Conform cifrelor oficiale, în Rusia trăiesc circa 330 mii persoane cu HIV/SIDA, experții însă afirmă că aceste statistici reprezintă doar 1/3 din numărul real. Circa 40 mii persoane HIV-pozitive din țară necesită tratament antiretroviral, dar numai 5 mii beneficiază de acesta, a spus Mikhail Rukavishnikov, reprezentant al comunității persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA.

Mai multe detalii: <http://www.kaisernetwork.org>

CHINA PROMITE SĂ MENȚINĂ NUMĂRUL PERSOANELOR HIV-POZITIVE SUB 1,5 MILIOANE

China trebuie să întreprindă acțiuni eficiente pentru a-și menține numărul de persoane HIV-pozitive sub 1,5 milioane pe parcursul următorilor cinci ani sau va trebui să se confrunte cu impactele sociale și economice ale epidemiei, a comunicat Gao Qiang, Ministrul Sănătății din China la o conferință cu prilejul Zilei Internaționale de combatere a SIDA, relatează AP/FOXNews.com.

Ministrul Gao Qiang a afirmat că eforturile de prevenire HIV/SIDA sunt esențiale pentru dezvoltarea economică, stabilitatea socială și prosperitatea țării, adăugând că prevenirea și tratamentul adecvat al maladiei SIDA este o obligație a Guvernului la toate nivelele.

Guvernul chinez estimează un număr de 840 mii persoane HIV-pozitive în țară, inclusiv 80 mii persoane care trăiesc cu SIDA. Cu toate acestea, Națiunile Unite estimează că în China sunt cel puțin un milion de persoane HIV-pozitive (Kaiser Daily HIV/AIDS Report, 11/9).

Mai multe detalii: <http://www.kaisernetwork.org>

A XVI-A CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ CONSACRATĂ PROBLEMELOR SIDA

În perioada 13-18 august 2006, la Toronto, Canada va avea loc cea de-a XVI-a conferință internațională consacrată problemelor SIDA.

Fiind cea mai amplă conferință în HIV/SIDA, evenimentul oferă o oportunitate unică de a-i aduna pe toți cei implicați în combaterea epidemiei HIV/SIDA – cercetători, lucrători medicali, societate civilă, membri ai guvernelor, organizații ONU, activiști, donatori, reprezentanți ai industriei, mass media și persoane care trăiesc cu HIV/SIDA pentru a sensibiliza publicul la infecția HIV/SIDA, de a împărtăși cunoștințele și practicile din domeniu și de a planifica un răspuns mai consolidat, eficient, global la problemele HIV/SIDA.

Tema conferinței "Este timpul de a oferi" ne amintește de angajamentele precedente și actuale pe care le avem cu toții în acțiunea contra HIV/SIDA, cerând responsabilitatea celor care promit răspunsul la fiecare nivel.

Inregistrarea on-line: până în ajunul conferinței.

Pentru informații suplimentare, vizitați: <http://www.aids2006.org>, <http://www.iasociety.org>

BANCA MONDIALĂ A ANUNȚAT UN NOU PLAN STRATEGIC DE COMBATERE A INFECȚIEI HIV/SIDA

Banca Mondială a anunțat un nou plan strategic de combatere a infecției HIV/SIDA pe glob cu scopul de a consolida gestionarea finanțelor, acordând împrumuturi fără dobândă, granturi, asistență tehnică și consultanță în elaborarea politicilor în domeniul SIDA pentru țările în curs de dezvoltare, raportează AP/seattle post-intelligencer.

Planul va include abordarea principiului tripartit pentru fiecare țară: o autoritate națională în domeniul HIV/SIDA, un program strategic național și un sistem unic de evaluare și monitorizare a programului național.

Este de menționat că noul plan strategic se va axa pe femei, tineri, populațiile de risc și va conține date despre tendințele și nivelul de răspândire al infecției HIV în diferite regiuni.

Mai multe detalii aflați la: <http://www.kaisernetwork.org>

Traducere de Corina Maxim

BULETIN INFORMATIV CNC TB/SIDA

al Consiliului național de coordonare al programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei, editat cu suportul financiar al Băncii Mondiale în cadrul Programului TB/SIDA.

Echipe redacționale

Coordonator: **Dumitru LATICEVSCHI**
Consultanți: **Svetlana PLĂMĂDEALĂ**
Olgă OSADCII

Redactor: **Victoria TATARU**
Design și machetare: **Eugen CUBOVSCI**
Responsabil de ediție: **Oleg BARBĂ**

CNC are o adresă nouă

În legătură cu schimbarea oficiului, vă anunțăm că începând cu luna martie curent Consiliul național de coordonare TB/SIDA are o adresă nouă.

Adresa redacției

Or. Chișinău, strada Gh. Asachi 67 a
MD 2027, Chișinău, Republica Moldova
Tel./Fax: 574 664
ccm_secretariat@mednet.md